

MilieuRAMA

Afgiftekantoor
Brussel X

nummer 5
mei 1998

**Maandblad
van
de Bond
Beter Leefmilieu**

Redactie en administratie:
Tweekerkenstraat 47,
B-1000 Brussel
Tel.: 02/282.17.20 - Fax: 02/230.53.89

- NEEMT VLAANDEREN DE ZACHTE WEGGEBRUIKER ECHT AU-SÉRIEUX?
- DE STRIJD TEGEN HET LAAGRADIOACTIEF AFVAL GAAT VOORT.
- MILIEUBEWEGING VOERT ACTIE TEGEN AANLEG NIEUWE WEGEN.
- TIPS VOOR EEN MILIEUVRIENDELIJKE VERHUIS.
- GAAT ANTARCTICA DEFINITIEF KOPJE ONDER?

Inhoud

Commentaar

?????????

2

Omslagverhaal

Met zijn allen op de fiets of het voetpad.
Vlaanderen gaat op weg naar een 'andere' mobiliteit.

3-6

Ledenblad

Walvissen in Brussel, visarenden in Flevoland
en leem in je eigen huis.

7

Interview

Peter Van Hoof van Ban de Bunker over het protest
tegen laagradioactief afval. Dumpen die handell

8-11

Flitsen

De Stichting Limburgs Landschap viel in de prijzen, de
Fietsherstelplaats houdt zijn schroevendraaier alvast klaar...

12

Campagne

De Vlaamse wegenlobby vindt dat er best wel wat nieuwe
wegen bij kunnen. Daar steken wij met plezier een stokje
voor...

14-15

Beleid

Binnenkort hoeft onze defecte koelkast niet
zomaar richting containerpark.
Althans als iedereen doet wat ie belooft...

16-19

Boek en Milieu

Lezen en nog eens lezen...

20-21

Ecotips

Wie verhuist houdt best ook wat rekening
met het leefmilieu. Wij adviseren hoe dat kan.

22-23

Frontlijn

Betogen tegen verbrandingsovens en wandelen tijdens de
Dag van de Aarde.

24-25

Wet & Mina

De MiNa-Raad wil af van het verspillen van natuurlijke
hulpbronnen. En schreef daar zowaar een tekstje over.

26

Puzzelen

Wie prijzen wil winnen, die doet mee...

27

Internationaal

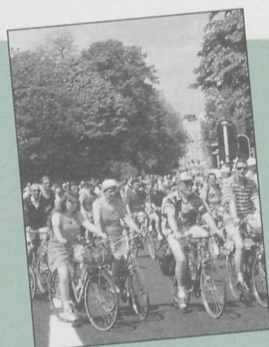
Slaat Antarctica op hol?
Of neemt het allemaal zo'n vaart niet?

28-30

Kalender

Uw maandelijkse portie milieubeweging in actie...

31

Momenteel komen overal in
Vlaanderen voetgangers en fietsers
op straat met de vraag voor een
meer mens- en milieuvriendelijke
mobiliteit. Minder aandacht voor de
auto, meer aandacht voor fietsers
en voetgangers.
De toekomst is aan ons!

COMMENTAAR

Gemak vaart niet.

Enkele dagen geleden kreeg ik het bezoek van een
echte zakenman (ik vind onszelf binnen het
KMOotje BBL ook zakenmensen, maar wij wor-
den zo nooit genoemd) die het onvoorstelbaar
vond dat wij een huis zonder parkeermogelijk-
heid kochten in Brussel. Ten eerste maakte dit
zogenaamde mankement miljoenen verschil in
de aankoop prijs en ten tweede heeft niemand
van de werknemers er last van: wij fietsen,
lopen, treinen naar het werk. En ondanks de
natte aprilmaand heeft niemand hierover geklaagd. Wij zijn niet
stressvrij, maar indien we iedere dag met de auto tot in het hartje
van de kantoorwijk in Brussel zouden komen, zouden wij 's morgens
bij het begin van het werk al half doordraaien. 't Is maar hoe je het
bekijkt.

Enkele uren geleden werden wij opgeschrikt door een geweldige knal
buiten. Een bekend geluid voor mezelf, want ik woon zelf aan een
halve autosnelweg (viervaksinvalsweg). Na enkele keren diep adem-
halen durf je dan toch door het venster kijken om te zien welke
ravage zo'n botsing teweeg heeft gebracht: geen gewonden natuurlijk
(daar pochen de stedelijke botsstatistieken mee), enkel blikshade. Al
ooit 'blikshade' aan je wagen opgelopen? Met een omniumverzeke-
ring met een franchise van 10 à 20.000 Bcf? Of zonder omniumver-
zekering? Die blikshade kost je iedere keer de prijs van minstens een
mooie stadsfiets, in de meeste gevallen zelfs van een mountainbike.
Waarom dan de auto niet laten staan aan de rand van de stad of
aan het station en de verplaatsingen in de stad maken met de fiets.
Ongezond? Dan moet je dringend de gegevens over de luchtkwaliteit
in wagens erop naslaan. 't Is maar hoe je het bekijkt.
En heeft de leeftijd iets te maken met het verplaatsingsgedrag?
Uiteraard niet. Kijk even uit je ogen en je ziet krante zestigsters en
zeventigsters zwemmen, joggen, fietsen, tennissen... Daar staat geen
leeftijd op. Je hoeft er ook geen geitenwollensokken voor te dragen.
Wij lopen er allemaal tamelijk keurig bij, iedereen heeft per huisge-
zin wel een wagen voor de onmogelijke verplaatsingen met veel
bagage, boodschappen, naar landelijke plekken, enz. Maar niemand
is verliefd op zijn wagen, dit wil zeggen dat iedereen er wel een dag
en zelfs meer zonder kan.
In mei proberen mensen op te voeden om het verkeer een ander aan-
zicht te geven en het beleid te motiveren om wat meer ruimte te
maken voor de zachte weggebruiker. Daarover leest u wat verder in
dit blad. Goede raad: als het mooi weer is, probeer dan eens iets
nieuws, gebruik eens de chronometer bij een verplaatsing te voet of
met de fiets en vergelijk het resultaat van deur tot deur eens met de
verplaatsing per wagen. Trek er dan gezonde conclusies uit en de
gewenning zal vlug komen. Of zoals men in het mooi Vlaams kan
zeggen "gemak vaart niet".

Lieve Grauls

COLFON

Milieurama

18de jaargang - Maandblad van de Bond
Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw

Redactie en Administratie

Bond Beter Leefmilieu
Twee kerkenstraat 47 - 1000 Brussel
Tel. 02/282.17.20. - Fax. 02/230.53.89.
email: bblv@pophost.eunet.be
http://www.ecomarkt.net/bbl/

Abonnementen

80 frank (los nummer),
750 frank (jaarabonnement),
1.500 frank (steunabonnement),
1.500 (abonnement buitenland).
Betaling kan op rekeningnummer
001-1475409-18 van Bond Beter
Leefmilieu vzw.

Combi-Abonnementen

Lidorganisaties van Bond Beter Leefmilieu
kunnen hun leden een uiterst voordelig
combi-abonnement van Milieurama aan-
bieden. Geïnteresseerd? Neem vandaag nog
contact op met het BBL-secretariaat.

Hoofredacteur en

Verantwoordelijke Uitgever

Lieve Grauls,
Twee kerkenstraat 47, 1000 Brussel

Eindredacteur

Piet Decoster

Werken mee aan dit nummer:

Jo Bultynck, Stefaan Claeys, Rik De Baere, Piet
Decoster, Lieve Grauls, Erik Grietens, Danny
Jacobs, Martine Langen, Bea Lootens, Bart
Martens, Sophie Meirens,
Conny Peeters, Stephanie Seeuws,
Dirk Serneels, Jo Van Assche, Johan
Vandewalle, Saar Van Hauwermeiren, Jan
Vanherk, Set Van Houdt, Dirk Van Regenmortel.

Foto's

Frans Geys, Kristel Peeters, Luc Verhaegen

Illustraties

Hilaire

Vormgeving en druk

VUMpress

Copyright

Overname van artikelen wordt aanbevolen,
mits bronvermelding.

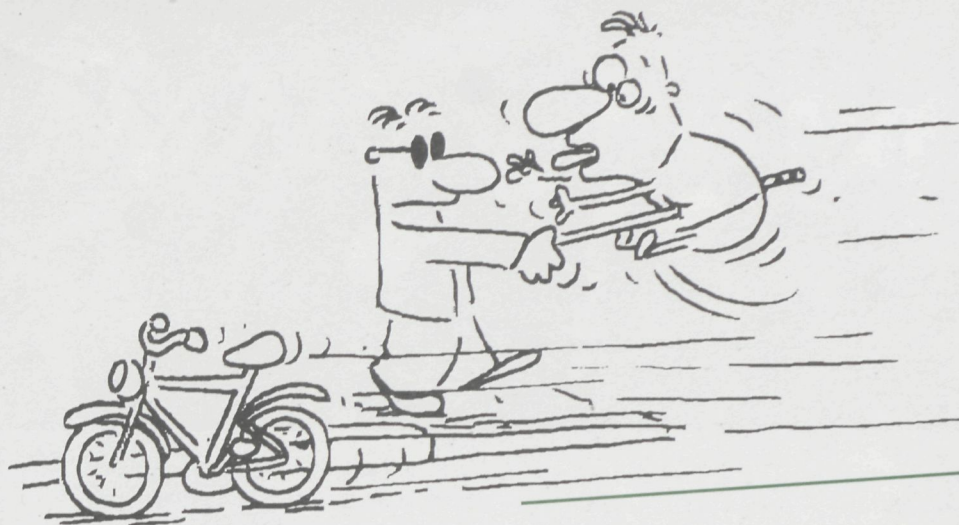
Advertenties

Adverteerders zijn verantwoordelijk voor de
inhoud van de opgenomen advertentie.

Papier

Milieurama wordt (uiteraard) gedrukt op
niet-gebleekt kringlooppapier, de kaff is
niet-chloorgebleekt. Gooi deze Milieurama
niet zomaar weg! Geef hem door aan
vrienden of geïnteresseerden. Volledig uit-
gelezen? Geef Milieurama dan een plaatsje
bij het oud papier!

Een autoloze schooldag in Genk en Gingelom, een fietsknelpuntentocht in Oostende, een fietspool-project en een Groene Boulevard in Hasselt, Fiets-Je-Fit in Sint-Niklaas, de Fietshappening in Antwerpen,... Rond deze periode staan fietsers en voetgangers volop in de belangstelling. Uiteraard heeft dat alles te maken met de Week van de Zachte Weggebruiker die zowat overal in Vlaanderen op flink wat respons kan rekenen. Timmert Vlaanderen traag maar gestaag aan een andere mobiliteit? Milieurama klikte de schoenen stevig in de pedalen en trok op onderzoek uit...

**Te voet of met de fiets?
Leuk én makkelijk!**

Vlaanderen op de goede weg naar een andere mobiliteit?

"Het maatschappelijke debat over de rol en plaats van de zachte weggebruiker in het verkeer op een positieve manier aanzwengelen én projecten opzetten die meer ruimte geven aan fietsers en voetgangers". BBL-mobiliteitsman Dirk Van Regenmortel heeft meteen een hele mond vol wanneer we hem vragen naar de eigenlijke doelstellingen van de Week van de Zachte Weggebruiker. "Discussies over mobiliteit gaan nog steeds vooral over auto's, files en parkeerplaatsen. Toch is het een basisbehoefte van mensen om afstand af te leggen om te communiceren of diensten te vervullen. Dat kan best te voet of met de fiets. Iedereen is een voetganger, bijna iedereen is een fietser. Van fietsen en te voet gaan wordt iedereen beter maar dan moet de stem van deze zachte weggebruikers wel meer worden gehoord".

Fietsen naar je werk...

Momenteel worden op tientallen plaatsen in Vlaanderen allerhande activiteiten georganiseerd die op een leuke manier aantonen dat fietsers en voetgangers best wel wat meer aandacht verdienen in het verkeer. Maar wat gebeurt er wanneer de deining rond deze Week van de Zachte Weggebruiker is weggeëbd? Volgens Jan Verschooren van de Fietzersbond alvast heel wat. Hij is er rotsvast van overtuigd dat een dergelijk initiatief zowel bij publiek als bij overheid het nodige effect oplevert: "Momenteel zijn we aan de derde editie toe en ik heb toch wel de indruk dat de aandacht voor de positie van voetgangers en fietsers de voorbije jaren in de lift zit. Met de organisatie van zo'n Week proberen we die trend te ondersteunen en te versterken. Maar het spreekt voor zich dat het niet bij de organisatie van enkele activiteiten mag blijven. Er moet worden gewerkt aan een structureel beleidskader waarin zowel de diverse overheden maar ook bedrijven, scholen, winkels, automobilisten en bewoners een rol moeten spelen".

... en 300 frank op zak

Voor de Fietzersbond is het in eerste instantie cruciaal dat het publiek het gebruik van de fiets opnieuw weet te appreciëren. Want dat is in het verleden wel eens anders geweest. Zelfs al is meer dan de helft van de verplaatsingen in Vlaanderen korter dan vijf kilometer, ideaal om te fietsen of te lopen dus, toch zijn heel wat mensen nog steeds geneigd om ook daarvoor de auto te nemen. "Maar de fiets wint aan populariteit", verzekert Jan Verschooren ons. "Vooral het recreatief fietsen doet het goed. Op zich is dat een goede zaak natuurlijk, maar voor ons is

het prioritaair dat meer mensen de fiets ook gaan gebruiken als een echt transportmiddel. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht is de fiets een prima vervoermiddel om mee naar school of werk te trekken". Dat blijkt alvast in Sint-Niklaas, waar het stadsbestuur zijn personeel aanmoedigt om zoveel mogelijk met de fiets te komen werken. De gereserveerde parkeerplaatsen voor het stadhuis werden geschrapt. Maar het stadspersoneel dat minstens 16 dagen per maand met de fiets komt werken, krijgt daarvoor al sinds oktober '94 een maandelijkse premie van 300 frank.

"Je merkt dus echt wel dat je door zo'n Week van de Zachte Weggebruiker wel degelijk iets in beweging kan zetten", aldus een overtuigde Jan Verschooren. "Zo is er sinds november '97 een nieuwe wet van kracht die bepaalt dat een werkgever een fietsvergoeding kan uitkeren aan zijn werknemers die tot zes frank per kilometer onbelast blijft. Met de Fietsersbond

waren wij al lang vragende partij voor een dergelijke wetgeving". En hoewel zo'n fietsvergoeding dus helemaal geen verplichting is, komt er blijkbaar toch heel wat reactie. Heel wat overheden en bedrijven onderzoeken de mogelijkheid om hun ambtenaren en personeelsleden fietsvergoedingen toe te kennen. "Een werkgever heeft ook heel wat te winnen bij het fietsgebruik door zijn werknemers", motiveert Jan Verschooren het belang van de fietsvergoeding. "Je bedrijf blijft beter bereikbaar, je moet veel minder gaan investeren in parkeerplaatsen, werknemers die fietsen zijn minder ziek, komen op tijd én hebben een hogere productiviteit". En het zijn zeker niet van de minste bedrijven die momenteel de invoering van een fietsvergoeding onderzoeken. Jan Verschooren: "Zo zijn er bijvoorbeeld Janssens Farmaceutica en Agfa Gevaert die momenteel serieus overwegen om hun werknemers een fietsvergoeding toe te kennen. Het spreekt voor zich dat zo'n grote bedrijven echt wel dienst kunnen doen als voorbeeldfunctie".

Voorrang op zebrapad

Fietsen is één zaak, te voet gaan is nog iets anders. Al kan ook aan de situatie van de voetgangers in Vlaanderen nog heel wat worden bijgeschaafd. "Maar ook hier zijn we op de goede weg", denkt Ivo Cré van de Voetgangersbeweging. "De voorbije jaren zijn er op beleidsvlak belangrijke inspanningen geleverd. Neem nu bijvoorbeeld de wetgeving op de voorrangregeling bij zebrapaden. Vroeger had je daar als voet-

Teveel auto's op de weg?

Mobiliteit is nog steeds al te vaak een verhaal van auto's. Jammer, want het autoverkeer bezorgt ons een hoop problemen én kosten zoals luchtvervuiling, geluidsoverlast, onveiligheid en verkommerde buurten die momenteel in de prijs van het autorijden nauwelijks worden meegerekend. Rekeningrijden wil daar iets aan veranderen.

Rekeningrijden als oplossing...

Dat we met teveel mensen op de weg zijn, maken de files ons elke dag duidelijk. "Financiële instrumenten zijn onafwendbaar om het verkeer nog in goede banen te kunnen leiden", meent BBL-beleidsmedewerker Bart Martens. "Mobiliteit moet zijn prijs krijgen en rekeningrijden kan in dit kader een bijkomend middel zijn om lokale congestieproblemen te keren". De filosofie achter rekeningrijden is dat verschillende gebruikers veel oordeelkundiger gebruik zouden maken van de weginfrastructuur wanneer ze zouden moeten opdraaien voor de veroorzaakte milieuschade en tijdverlies van andere weggebruikers. Antwerpen wordt hierbij door velen gezien als de ideale testcase. Rekeningrijden is een instrument om lokaal de verkeersvraag te verminderen en past ook in een algemeen beleid waarbij de vraag naar verplaatsingen en naar bijkomende verkeersinfrastructuur wordt afgewend. De huidige discussie rond rekeningrijden gaat echter de verkeerde richting uit: velen zien het als een financierend instrument voor infrastructuurprojecten. Een maatschappelijk debat over de rol van het instrument rekeningrijden binnen een geïntegreerd mobiliteitsbeleid is dan ook stevig op zijn plaats.

BBL-mobiliteitsman Dirk Van Regenmortel: "Alle positieve initiatieven ten spijt wordt de plaats van de zachte weggebruiker in het verkeer nog steeds niet voldoende erkend. Auto's en vrachtwagens blijven heer en meester. Dat moet veranderen".

Met de fiets het water in...

Mobiliteit hoeft niet moeilijk te zijn. Neem nu bijvoorbeeld de idee van het recreatiedomein de Lilse Bergen in Gierle. Om het gebruik van de fiets te stimuleren en koning auto naar en op het vakantiedomein aan banden te leggen en om de kwaliteit van de leefomgeving te waarborgen bouwen ze een fietsonthaalpunt uit aan de ingang van het domein.

"Bedoeling is dat we hier in de Lilse Bergen een modelproject opstarten rond fietstoerisme", vertelt Fons Van Bael van de Lilse Bergen. "Om te beginnen willen we een gedeelte van het recreatiedomein volledig autovrij maken waar mensen echt eens kunnen uitblazen van alle drukte. Dat wordt een camping voor fietstoerisme, iedere plaats krijgt een eigen paal waaraan de fiets stevig vastgemaakt kan worden". Vlak aan de ingang van de camping zal, in samenwerking met de gemeente, een fietsonthaalpunt worden uitgebouwd. Op dit stukje zullen centraal informatieborden staan met de diverse fietsroutes in de regio. "En verder zullen er ook fietskluizen staan voor de mensen die na de fietstocht nog even willen gaan zwemmen of gaan eten", aldus nog een enthousiaste Fons Van Bael.

Met de fiets naar het recreatiedomein. De Lilse Bergen geeft alvast het voorbeeld.

►ganger bijna letterlijk het nakijken, met het nieuwe KB van staatssecretaris Peeters worden de rollen omgekeerd en heb je als voetganger absolute voorrang". Daarnaast werkte de Voetgangersbeweging ook mee aan de uitwerking van een nieuwe bouwverordening voor de aanleg van voetpaden door het kabinet van Vlaams Minister van Vervoer Eddy Baldewijns. Die bepaalt dat alle voetpaden minstens een breedte van anderhalve meter moeten hebben en dat alle obstakels aan één zijde moeten worden geplaatst. "Op die manier krijgt de zachte weggebruiker echte kansen", meent Ivo Cré. "Niet alleen de doordeweekse voetganger maar ook rolstoelgebruikers, bejaarden, slechtzienden of ouders met een kinderwagen kunnen zo écht te voet gaan".

Toffe ambiance!

Dat de Week van de Zachte Weggebruiker echt wel bijdraagt tot een beter beleid omtrent voetgangers, daarvan is ook Ivo Cré overtuigd. "Voor de positieve 'ambiance' van de vorige edities is me sterk bijgebleven. Het is belangrijk dat je als voetganger ook de nodige assertiviteit kan aan de dag leggen, dat je de andere weggebruikers toont dat je ook meetelt. De activiteiten tijdens de Week van de Zachte Weggebruiker kunnen voetgangers dat stukje fierheid geven". Voor de Voetgangersbeweging moet er op wetgevend vlak snel werk gemaakt worden van een beleid dat de verkeerscriminaliteit stevig aanpakt. Momenteel worden heel wat verkeersboetes gewoon geseponeerd en mag de kilometer teller flink boven de 30 aanwijzen vooraleer je in een zone 30 het risico loopt om effectief een boete te vangen.

De Voetgangersbeweging zet elk jaar ook één of andere stad of initiatief eens extra in de bloemetjes. Dit jaar gaat die onderscheiding naar, hoe kan het anders, Hasselt. "De

Limburgse hoofdstad prijst immers alternatieven voor de auto aan en vergeet daarbij de voetganger niet", motiveert Ivo Cré de keuze voor de stad waar je sinds enkele maanden gratis kan bussen. "De hele stadskern is tot Zone 30 uitgeroepen en is dus heel wat veiliger voor wie te voet gaat of de fiets neemt. Vorige zomer maakten de jongeren van het City-team een inventaris van onder meer de obstakels op de trottoirs". De kroon op het werk is bovendien de herinrichting van de kleine ringweg rond het stadscentrum. Die zogenaamde 'Groene Boulevard' is een acht meter brede promenade die als een gordel rond de stad ligt. De strook tussen de promenade en de binnenstad is met een breed voetpad en een veilig fietspad ideaal voor de zachte weggebruiker.

Hasselt laat auto thuis

"We zijn hier in Hasselt bijzonder blij met de onderscheiding die we krijgen van de Voetgangersbeweging", laat Belinda Mestiaen van het Hasseltse stadsbestuur ons weten. "Als lokaal bestuur heb je heel wat concrete mogelijkheden om met rela-

Meer dan de helft van de verplaatsingen in Vlaanderen is korter dan 5 kilometer. Ideaal om te fietsen of te wandelen. Makkelijk én plezant. Gewoon even kijken dat we mekaar niet voor de voeten rijden...

tief beperkte middelen en inspanningen de situatie van fietsers en voetgangers te verbeteren. Maar je moet één en ander doen inpassen in een globaal beleid. Bovendien valt het me op dat de bevolking steeds heel enthousiast reageert op dat soort maatregelen". Mestiaen verwijst bijvoorbeeld naar het succes van de actie 'Met belgerinkel naar de winkel' waarbij de Hasseltse middenstand hun klanten aanspoorde om met de fiets zijn inkopen te doen: "Deze actie

was een onverhoopt succes en bewijst nog maar eens dat je met positieve acties de bevolking wel degelijk kan motiveren om eens wat meer de auto thuis te laten".

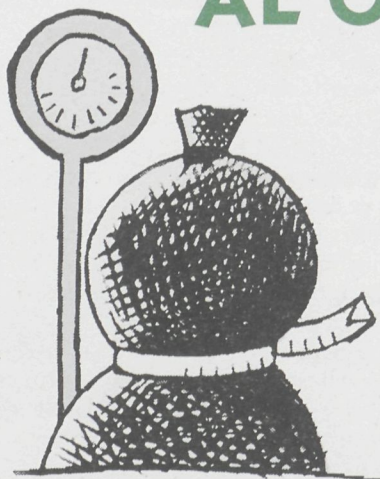
Als er één ding duidelijk is, dan is het wel dat een 'andere' mobiliteit een zaak is van iedereen. "Zowel de diverse beleidsniveaus, werkgevers en werknemers, scholen en leerlingen, recreanten, winkeliers als bewonersgroepen moeten hun verantwoordelijkheid opnemen", wijst BBL-mobiliteitsdeskundige Dirk Van Regenmortel op één van de noodzakelijke voorwaarden voor een meer mens- en milieuvriendelijke verplaatsingscultuur. "Maar toch is er meer nodig. Er is ook nood aan een totaalplan voor de fiets en de voetganger dat de historisch gegroeide scheeftekkingen op vlak van wegcode, financiële instrumenten en justitie definitief ombuigt. Want de plaats van de zachte weggebruiker wordt, alle initiatieven ten spijt, toch nog steeds structureel miskend". Er is dus nog behoorlijk wat werk aan de mobiliteitswinkel...

Piet Decoster

foto's: Luc Verhaegen

advertentie

STAAT UW VUILNISZAK AL OP DIEET?

Wist u dat het een klein kunstje is om het afval van uw gemeente te vierendelen? Gemeenten die sorteren kunnen hun afvalberg gevoelig verkleinen. Samen met de aparte ophaling van natte of droge fractie, doet het thuiscomposteren het restafval halveren. Toch is sorteren alleen niet voldoende.

Kringloopcentra geven op een leuke manier een tweede leven aan spullen die anders verloren gaan. Mogelijkheden zijn er genoeg om in uw gemeente afval te voorkomen met een boodschappentassenactie, milieuzorg op de kantoren, een stickercampagne tegen reclaimedrukwerk, een brooddozenactie op school...

De OVAM werkt aan een handleiding die u in de toekomst kan helpen bij afvalvoorkomingsbeleid.

SAMEN ZETTEN WIJ UW VUILNISZAK OP DIEET !

OPENBARE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ VOOR HET VLAAMSE GEWEST
KAN. DE DECKERSTRAAT 22-26 • 2800 MECHELEN
TEL. 015/28.42.84 • FAX 015/20.32.75

Ledenblad

Fietsen langs de IJzer tot in Noord-Frankrijk

Ooit al eens gehoord van het Houtland, de streek in de buurt van het West-Vlaamse Torhout? Misschien staat de regio voor velen synoniem voor grijze varkenswekerijen en dito expreswegen, toch heeft het achterland van Brugge nog wel wat meer in petto. Er zijn bijvoorbeeld een aantal zeer waardevolle bosrelicten die best wel een bezoekje waard zijn. De Houtlandse Milieugroep organiseert al jarenlang een stapel interessante activi-

teiten die de charme van de Houtlandse natuur eens extra in de kijker willen zetten. Zo is er op zondag 31 mei, in het kader van de Dag van het Groen, een wandeling doorheen het domein d'Aertrycke. En op zondag 7 juni trekt de Houtlandse Milieugroep even de grens over, voor een busexcursie langsheen de mooiste plekjes van Noord-Frankrijk en Frans-Vlaanderen. Vlakbij, maar toch helemaal anders... Tenslotte geven we ook nog mee dat er op

zondag 7 juni een fietstocht doorheen de Polders op de agenda staat. Er wordt getrapt doorheen deze vlakke zandleemstreek met jaagpaden, oude spoorwegbeddingen, de doodse stilte van uitgestrekte soldatenkerkhoven, de IJzer,... Een absolute aanrader.

i Houtlandse Milieugroep,
B. Callewaertlaan 94,
8810 Lichtervelde,
Tel. 051/72.35.38.

Visarenden in Flevoland

Beginnt de vakantiemicrobe ook bij u stilaan te kriebelen? Dan kan een kort uitstapje met Tierra! misschien wonderen doen. Eind deze maand, van donderdagmiddag 21 tot zondagmiddag 24 mei, trekt Tierra! naar de Argonne, een prachtige streek in de Franse Ardennen. Ondanks een aantal grootschalige infrastructuurwerken, vind je er een uitzonderlijke fauna en flora. Verschillende landschapstypes zijn er een prima onderkomen voor diverse waardevolle vogelsoorten en een kleurrijke plantengroei. Zo zijn de kalkheuvels bijvoorbeeld zeer interessant voor wilde planten, orchideeën en verschillende broedvogelsoorten. De Tierra!-tenten worden in de Argonne opgeslagen op een eenvoudige, centraal gelegen camping die gebruikt wordt als uitvalsbasis voor de wandelingen en fietstochten. Aan deze vier-

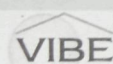
daagse kleef een prijskaartje van 4.205 frank. Hou je niet echt van onze warmbloedige zuiderburen en voel je meer voor de ernst van de Nederlanders, hou dan het weekend van 5 tot 7 juni vrij. Dan trekt Tierra! richting Flevoland dat er na de inpoldering van de Zuiderzee als een onvoorzien stuk moeras is blijven bijliggen. Begin juni maak je er veel kans om de visarend, roodmus, roerdomp en tal van rietvogels zoals de blauwborst en de buidelmee te zien krijgen. De prijs voor dit weekend bedraagt 3.950 frank.

i Tierra vzw,
Heidebergstraat 227,
3010 Leuven,
Tel. & Fax. 016/25.56.16.

TIERRA!

Bouw zelf je lemen huis

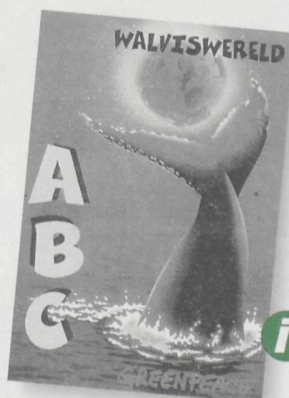
Nog maar net
bekomen van
hun stand op
Batibouw, zet

het Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen (VIBE) er ook de komende weken aardig de beuk in. Wie meer wil weten over gezonde en ecologisch verantwoorde bouwmaterialen, de toepassing van zonne-energie en meer van dat fraais, kan binnenkort terecht op een aantal specifieke VIBE-cursussen. Zo kan je op 28 mei naar een lezing over de algemene concepten van bio-ecologisch bouwen en wonen in de Warande te Turnhout. Op 23 mei kan je in Elcker-In te Antwerpen dan weer terecht voor een cursus 'Leembouw met moderne technieken'. Op 20 en 21 juni wordt daar een vervolg aan gebreed tijdens een praktijkcursus leembouw. Eveneens bij Elcker-In in Antwerpen. Een absolute aanrader voor iedereen die zelf wil werken aan een lemen woning.

i Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen (VIBE),
Patriottenstraat 27,
2600 Berchem,
Tel. & Fax.
03/239.74.23.

De wondere wereld van walvissen

Was het nu Pinochio of Jonathan die dagenlang binnenin een walvis op zee ronddobberde... Was jij in je kindertijd ook zo gefascineerd door de vele verhalen over walvissen? Terecht komen in de buik van zo'n walvis en halsoverkop opnieuw worden uitgespuugd? De realiteit van de walvissen ziet er vandaag de dag echter minder fantasistisch uit. Alle inspanningen ten spijt worden deze majestueuze zoogdieren nog steeds complexloos opgejaagd. Spijtig, want een walvis betekent heel wat voor mens en milieu. Wie daarvan niet helemaal overtuigd is, moet absoluut eens gaan zien naar de tentoonstelling 'Walviswereld' die door Greenpeace en de ASLK wordt georganiseerd. Nog tot 31 januari kan

je in de ASLK-galerij aan de Kreupelenstraat gaan kijken naar de wondere wereld van de walvissen op aarde. Hoe werd vroeger op walvissen gejaagd? Wat eten walvissen? Hoelang kunnen ze onder water blijven? Wat zijn baleinen? Worden walvissen daadwerkelijk beschermd? Op deze en nog veel meer andere vragen vind je tijdens de tentoonstelling een antwoord. Bovendien kan je je kennis over walvissen testen in een leuke kwis waarbij elke maand een walvisreis naar La Gomera te winnen valt.

i Greenpeace,
Vooruitgangstraat 317, 1030 Brussel,
Tel. 02/274.02.00., Fax. 02/201.19.50.,
e-mail: info@be.greenpeace.org, <http://www.greenpeace.org>

INTERVIEW

Foto: Kristel Peeters

Gesprek met
Peter Van Hoof
van Ban de Bunker:

**'Onze strijd
tegen de kernbunkers
is gewonnen.
Maar de dreiging blijft...'**

Toen Niras in '94 bekendmaakte dat het op een aantal plaatsen in Vlaanderen laagradioactief afval wou opslaan, kwamen overal spontaan acties op gang. Niet zonder succes, in januari van dit jaar kregen gemeentebesturen het recht het afval op hun grondgebied te weigeren.

Enkele weken geleden werd in het Vlaams-Brabantse Waanrode feest gevierd. De protestbunker die er enkele jaren geleden was opgetrokken om te protesteren tegen de opslag van laagradioactief afval, werd er door de actiegroep Ban de Bunker symbolisch afgebroken. Begin dit jaar besliste de regering immers dat gemeenten het recht hebben om de opslag van laagradioactief afval op hun grondgebied te weigeren. Waanrode haalde opgelucht adem. Voor Peter Van Hoof, inspirator en duivel-doet-al van Ban de Bunker, reden om op zijn lauweren te rusten? Of wachten in Mol en Beauraing, waar het gemeentebestuur wél interesse heeft om het zootje tegen een ferme vergoeding op te slaan, nieuwe uitdagingen?

Ban de Bunker werd opgericht in '94 als reactie tegen de plannen van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen (Niras) om overal in Vlaanderen laagradioactief afval op te slaan. Doorheen de jaren profileerde Ban de Bunker zich als een ernstige gesprekspartner. Hoe is één en ander gegroeid?

België stond op zijn kop toen Niras in april '94 een rapport bekendmaakte waarin werd voorgesteld om het laagradioactief afval bovengronds op te slaan in betonnen bunkers.

De beruchte opdracht had Niras in '92 gekregen van toenmalig minister van Economie Melchior Wathelet.

De verbazing en de verontwaardiging waren dan ook groot toen bleek dat Niras het lef had om in haar rapport maar liefst 98 plaatsen aan te duiden, verspreid over België. Met naam genoemd, dat moet je durven. De grootste flater was evenwel dat de plaatsen werden bekendgemaakt nauwelijks enkele maanden voor de parlementsverkiezingen. Overal brak paniek uit en talrijke actiegroepjes schoten als paddestoelen uit de grond.

Zo ook hier in Waanrode, een kleine gemeente gelegen in West-Brabant. We startten hier met een 'kernwacht Kerkevinne', naar het gelijknamige natuurgebied dat op de lijst stond.

Maar ook elders werden heel wat actiecomités opgericht. Dat was niet alleen het geval in het grensgebied tussen Vlaams-Brabant en Limburg, maar ook in de Westhoek, de Vlaamse Ardennen, het Pajottenland en andere regio's van het land zoals de Ardennen of het Pays des Collines.

Boel platgooien

Als beginnende actiegroep is het steeds zoeken naar de noodzakelijke knowhow.

Wellicht was dat voor Ban de Bunker niet anders? Liepen jullie niet het gevaar voortdurend achter de feiten aan te hollen?

Ik geef toe dat we in het begin helemaal niet wisten waarover het precies ging. Op het moment dat je hoort dat ze in Waanrode bunkers met kernafval willen neerpoten, gaan er allerhande dingen door je heen. Waarom pikken ze er nu precies Waanrode, internationaal bloemendorp, uit? Heel het dorp stond op zijn kop, iedereen wou onmiddellijk van alles doen en dat gaf wel eens aanleiding tot hilarische reacties. Zo had je mensen die werkelijk fysiek geweld wilden gebruiken en de boel gewoon wilden platgooien. Maar met Ban de Bunker zijn we er van meetaf aan vanuit gegaan dat we ons terdege dienden te informeren als we een kans op slagen wilden hebben. Wat is laagradioactief afval nu eigenlijk? Wat zijn die beruchte bunkers? Wat zijn ze daarmee van plan? Het overgrote deel van de informatie werd ons toespeeld door Greenpeace. Maar we kwamen ook heel wat te weten via het Studiecentrum voor Kernenergie, het Vlaams Instituut voor Technologische Ontwikkeling (VITO), Bond Beter Leefmilieu (BBL) en Voor Moeder Aarde. Bovendien toetsten we onze informatie steeds aan diverse bronnen, we gingen ons zelfs informeren tot in het hol van de leeuw toe. Zo legde Fred Decamps, de directeur-generaal van Niras, me persoonlijk de hele situatie tot in het kleinste detail uit. 'We zijn tegen de berging van laagradioactief afval, maar we willen precies weten

Het is de verdienste van Ban de Bunker dat de protestacties meer waren dan lokale NIMBY-acties.

waarom we ertegen zijn'. Zo kan je onze manier van werken nog het best omschrijven.

Acties op getouw zetten is uiteraard één zaak, ervoor zorgen dat die acties ook resultaat hebben is nog iets anders. Hoe zou je de strategie van Ban de Bunker op dat vlak omschrijven?

Als vereniging bepaal je zelf de sleutel voor je succes, niets wordt je in de schoot geworpen. Wil je volk op straat krijgen, dan moet je originele en ludieke acties opzetten én die koppelen aan een degelijke persconferentie. Dat die acties veel geld moeten kosten om resultaat te garanderen, is zever van de zuiverste soort. Neem nu bijvoorbeeld een actie die wij voerden naar aanleiding van de parlementsverkiezingen in '94. Die bestond erin dat we 'atoomvaten' gingen opstellen bij de ingang van de stemlokalen, een actie die uitblinkt in eenvoud en zo goed als niks kost maar ons wel nationale persaandacht opleverde. Een ander kenmerk van onze acties is dat ze steeds zeer goed gefundeerd zijn. Een schitterend voorbeeld daarvan was een debat op de regionale tv-zender ROB waar ik, volledig onverwacht, een officieel verslag opdiepte van de Franse zusterorganisatie van Niras waaruit bleek dat er zware problemen waren rond de bergingssite van La Hague. Nu moet je weten dat Niras steeds verwijst naar de site van La Hague als 'voorbeeld' van een bunkercomplex waar je in perfecte omstandigheden laagradioactief afval kan bergen. Het rapport maakte evenwel gewag van lekken, betonrot, vervuiling van de rivier... Toen ik dat officieel rapport tijdens het debat voor de camera bracht, zag Fred Decamps van het Niras alle kleuren van de regenboog.

Opzadelen met schuldgevoel

Blijkbaar spelen de media inderdaad wel een belangrijke rol in dat hele verhaal?

Absoluut, al moet je ook het geluk hebben dat de juiste dingen op de juiste plaats gebeuren. In Geetbets bijvoorbeeld stortte onlangs een F16 neer op amper 100 meter van de plaats waar men een bunker wou bouwen. Twee uur nadat ik dat bericht hoorde, lag er een printklaar persbericht op alle redacties. Snel reageren is zeker de boodschap. Zo publiceerde de geografische dienst van België onlangs een studie over een breuklijn die dwars doorheen ons land loopt. In die studie wordt er tegelijk op gewezen dat in bepaalde gebieden een veel grotere kans bestaat op zware aardbevingen dan tot nu toe werd aangenomen. De aardbevingen zouden maar liefst 16 keer zwaarder zijn dan Niras voorziet in zijn studie. Op zo'n dingen moet je proberen maximaal in te spelen.

Het was ook opvallend hoe makkelijk Niras zich liet verleiden tot vrij populistische uitspraken.

Wat bijvoorbeeld te denken van het volgende:

'Als niemand het laagradioactief afval wil, moeten we maar meteen ook alle kankerbestrijdingsprogramma's stopzetten. Het overgrote deel van het afval komt immers uit de medische sector'.

Als het over laagradioactief afval gaat, heeft Niras inderdaad altijd verkondigd dat het merendeel afkomstig was van de medische sector. Het was een goedkope manier om Ban de Bunker en het Nationaal Actiefront op te zadelen met een schuldgevoel. Officiële cijfers laten echter iets heel anders zien. Het laagradioactief afval is eigenlijk voor 96% afkomstig uit kerncentrales. Het gaat o.a. om werktuigen die in aanraking gekomen zijn met nucleaire stoffen, kleren van jumpers die de reactor reinigen,... Slechts de overige 4% komt uit andere sectoren zoals industrie, landbouw en geneeskunde. Een volkomen verwaarloosbare fractie dus, bovendien bevat het nucleair afval uit ziekenhuizen jodium dat een banalisatieperiode heeft van amper 30 dagen.

Afval naar het leger

Begin '97 werden dan plots de militaire domeinen als mogelijke bergingsplaats uit de grote Niras-hoed getoverd. Was het de verdienste van Ban de Bunker dat naar andere oplossingen werd gezocht of was er iets anders aan de hand?

Niras zag in dat de zaak op gemeentelijk niveau verbrand was en dat ze met de rug tegen de muur stonden. Men had eigenlijk al lang moeten starten met het uitvoeren van grondstalen en controles, maar geen enkel gemeentebestuur liet Niras nog toe op zijn grondgebied. De mensen wilden die nucleaire rommel niet en de burgemeesters konden moeilijk anders dan resoluut neen te zeggen. En plots kwamen dan die militaire domeinen uit de lucht gevallen. Alhoewel, zo onverwacht was dat niet. De link tussen Niras en het ministerie van Defensie is immers overduidelijk. Aan het hoofd van de Raad van Beheer van Niras stond indertijd Poncelet en het is geen publiek geheim dat die altijd voorstander is geweest van een definitieve oplossing van het debat rond nucleair afval. Toen Poncelet dan minister van Defensie werd, was de link met de vrijgekomen militaire domeinen snel gelegd. Komt daar nog bij dat de militaire domeinen op de gewestplannen witte vlekken zijn. Ze zijn letterlijk en figuurlijk van iedereen en niemand. Gelukkig botsten ook de plannen van Poncelet op het nodige verzet zodat ook het spoor van de militaire domeinen met een sisser afliep.

Peter Van Hoof: "Dat Mol zich nu kandidaat stelt om het laagradioactief afval op te slaan, is pure hypocrisie. En de vele miljoenen compensaties zullen iedereen behalve de inwoners van Mol ten goede komen".

Begin januari van dit jaar kondigde toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Van de Lanotte dan uiteindelijk aan dat gemeenten beslissingsrecht zouden krijgen. Dat ze, met andere woorden, het nucleair afval kunnen weigeren. De uiteindelijke overwinning voor jullie actiefrent?

Ook hier is een kanttekening op zijn plaats. Eerst en vooral wist Van de Lanotte verdomd goed dat er op dat ogenblik al onderhandelingen waren met gemeenten die geen bezwaar maakten tegen de berging van nucleair afval op hun grondgebied. Het is al langer geen geheim dat Beauraing, dat vlakbij de centrale van Chooz ligt, helemaal niet weigerachtig staat om dat afval binnen te halen. En recent was er vanuit Mol eenzelfde geluid te horen. Natuurlijk gaat dat gepaard met fikse compensaties, daar worden makkelijk miljoenen of zelfs miljarden tegenaan gegoooid. Je mag niet vergeeten dat dat het laagradioactief afval zeer gevoelig ligt bij de bevolking, mensen hebben daar ongelooflijk veel schrik van. Bovendien trachtte Vande Lanotte met zijn beslissing de lont uit het vuur te halen van de actiegroepen tegen kernafval. Waar werd immers het hoogst van de toren geblazen? Heel Vlaanderen had massaal neen gezegd tegen kernafval. Door de gemeenten beslissingsbevoegdheid te schenken, wilde Vande Lanotte Ban de Bunker en het Vlaamse Actiefrent monddood te maken.

Investeren in hernieuwbare energie

Dat brengt ons bij de logische vraag: gaat Ban de Bunker in de toekomst gewoon door of sterft het actiecomité een stille dood?

Eigenlijk zijn we er nog niet helemaal uit. Op regionaal niveau heeft het weinig zin om door te gaan, denk ik. Ban de Bunker heeft zijn strijd gewonnen, alle gemeenten hebben 'neen' gezegd. Ik denk niet dat we in Waanrode of Halen nog volk op straat gaan krijgen voor een actie. Hetzelfde geldt voor het Vlaams Actiefrent. Natuurlijk gaan we binnen het Nationaal Actiefrent de bevolking van Beauraing en Mol blijven steunen in hun strijd

Peter Van Hoof: "Dat een goede actie veel geld moet kosten, is zever van de zuiverste soort! Ze moet origineel én ludiek zijn".

tegen het nucleair afval. Dat brengt ons eigenlijk bij de conclusie van het verhaal. In een eerste punt eisten we een voorlopige en onomkeerbare bovengrondse verwijdering. Dit houdt in dat het afval op ieder moment gerecupereerd kan worden als er iets fout zou lopen. We kregen ook effectief gedaan dat Niras voor deze zienswijze opteerde. Vervolgens eisten we een verlengde opslag van het afval bij de producent, in casu Electrabel. Het laagradioactief afval moet met andere woorden op de bestaande nucleaire sites bewaard worden. Tenzij Beauraing roet in het eten komt strooien, zal dit normaal gezien ook wel gebeuren. In een derde eis drongen we aan op een hergebruik van gebouwen en infrastructuur. Waarom een ontmantelde kerncentrale niet evengoed gebruiken om er afval in op te slaan? Tevens vonden we dat de financiële verantwoordelijkheid bij Electrabel moest blijven. Nu overhandigen ze het afval aan Niras, betalen ze voor schotten en trekken ze hun handen ervan af. Maar Niras, wie is dat eigenlijk? Dat zijn wij, de gemeenschap wordt eigenaar van het afval. In een vijfde punt eisten we een afbouw van de productie van elektriciteit via kernenergie en een omschakeling naar hernieuwbare energie. En niet in het minst van dat laatste punt moet nu maar eens eindelijk stevig werk worden gemaakt.

Bart Vandegaer

Mol laat zich andermaal van zijn plezantste kant zien Naar een sluitingsuur voor atoombunkers?

Heel wat gemeentebesturen mogen dan al in de handen wrijven dat ze de opslag van laagradioactief afval op hun grondgebied konden vermijden, toch zijn er ook andere geluiden te horen... Zo liet burgemeester Sus Luyten van Mol onlangs nog horen dat een opslag van het gevaarlijke zootje wat hem betreft 'bespreekbaar' is...

"Dat na Kris van Dijk nu ook Sus Luyten, respectievelijk burgemeester van Dessel en Mol, hun gemeente naar voor schuiven als kandidaat voor de opslag van het laagradioactief afval, vind ik op zijn zachtst gezegd heel hypocriet", reageert Peter Van Hoof van Ban de Bunker op het nieuws dat Mol 'onder

bepaalde voorwaarden' kandidaat is om laagradioactief afval te bergen. "De sollicitatie van Beauraing als kandidaat-opslaggemeente deed Mol, Dessel en Geel, die verenigd zijn in het streekplatform Kempen, steigeren". Dat heeft volgens Peter Van Hoof alles te maken met het feit dat de verhuis van het laagradioactief afval naar Wallonië niet alleen een verlies zou betekenen van duizenden arbeidsplaatsen in de regio, maar dat Geel, Mol en Dessel ook miljoenen, zoniet miljarden, aan compensatiegelden aan hun neus zouden zien voorbijgaan. "Toch zijn dat twee argumenten waar je enkele bedenkingen bij kan formuleren", vindt Peter Van Hoof. "Om te beginnen is er dat fameuze argument van die werkgelegenheid. Dat wordt zelfs door

Niras tegengesproken. De realisatie van een bergings- of opslaginstallatie is helemaal geen garantie voor duizenden arbeidsplaatsen. Hooguit kan dat 50 vaste en 50 indirecte jobs opleveren. En ook omtrent die financiële compensaties moet men zich in de regio Mol niet al teveel illusies maken. Bij de bouw en het beheer van de nieuwe Franse opslagsite in Soulaïnes kwamen deze compensaties overal terecht, behalve bij de lokale bevolking en economie. Het is pijnlijk om vast te stellen hoe een strijd tegen kan omslaan in een gevecht voor het nucleair afval".

Op de fiets naar de FIETS herstelplaats

Momenteel woedt de Week van de Zachte Weggebruiker in alle hevigheid, dat kon je elders in deze Milieurama al lezen, een prima gelegenheid om ook andere initiatieven in dezelfde sfeer eens in de kijker te zetten. Zo startte het Jobhuis Halle-Zennevallei onlangs met een Fietsherstelplaats. Dit fietsproject is een 'leer- en werkplaats' waar werkzoekenden terecht kunnen voor een opleiding in het herstel-

len en onderhouden van fietsen. Bedoeling is dat je in de Fietsherstelplaats niet alleen fietsen leert opknappen en herstellen, maar dat je eveneens deel gaat uitmaken van een onderhoudsploeg tijdens grote fietsevenementen. Gedurende drie dagen per week krijg je instructies over diverse onderwerpen zoals gebruik van gereedschap, fiets-techniek, versnellingsystemen,... Eén dag per week krijg je ook sollicitatietraining. Bovendien krijg je een vergoeding voor het onderhouden van werkkleding, een reiskosten- en maaltijdvergoeding. Vanzelfsprekend staat de Fietsherstelplaats ook ter beschikking van organisaties, bedrijven, instellingen,... die het fietsgebruik willen stimuleren. Geïnteresseerd om een degelijke tweedehandsfiets voor een prikje binnen te halen? Of kijkt jouw bedrijf uit naar een 'leasingfiets'? De Fietsherstelplaats biedt je gegarandeerd een oplossing.

i De Fietsherstelplaats,
F. Roggemanskaai 8,
1501 Halle-Buizingen,
Tel. 02/361.04.35.,
Fax. 02/356.38.39.,
e-mail:
jobhuis.halle.vilvoorde@sky.be

'Speedi' binnenkort in de Vlaamse scholen

'Speedi', het lijkt wel de naam van één of ander vluchtig stripfiguurtje. Maar 'Speedi' is ook een CD-rom waarmee de Vlaamse Stichting Verkeerskunde binnenkort het secundair onderwijs wil overtuigen om werk te maken van een degelijke verkeers- en mobiliteitseducatie. De CD-rom bevat 600 vragen, 100 verrassingen en 45 informatieve spots over mobiliteit, gezondheid, maatschappij, milieu en veiligheid. Je komt op het schijfje alles te weten over te voet gaan, fietsen, openbaar vervoer,... Een prima gelegenheid voor scholen om het klassieke lessenpakket rond verkeer eens te ruilen voor een leuke en moderne communicatie- en leervorm.

i Vlaamse Stichting Verkeerskunde,
H. Consciencestraat 1,
2800 Mechelen,
Tel. 015/44.07.11.,
Fax. 015/44.09.98.

Stichting Limburgs Landschap wordt bekroond

Sinds '82 belonen de Henry Ford European Conservation Awards particulieren of individuen die waardevolle initiatieven nemen voor de bescherming van het natuurlijk erfgoed, het behoud en de valorisatie van het cultureel erfgoed en de technologische innovatie op het vlak van het natuurbehoud. Een tijd geleden werden de laureaten voor de editie '98 bekendgemaakt. Het gaat o.m. om de vzw Convent uit Hoogstraten die actief is op vlak van de restauratie van het historische begijnhof in Hoogstraten. Naast o.m. ook een project ter bescherming van de vleermuispopulaties in de valleien van de Ourthe en de Amblève en een initiatief dat jongeren bewust wil maken van de waarde van

het prachtige Pays de Collines in de buurt van het Waalse Ellezelles, viel ook de Stichting Limburgs Landschap in de prijzen. Deze Limburgse BBL-lidorganisatie werd bekroond voor een project dat alternatieve straffen voor minderjarigen wil organiseren in het natuurgebied van de Zwarte Beek te Beringen. De Stichting Limburgs Landschap organiseert tijdens de komende zomervakantie twee natuurkampen in het natuurgebied, de bedoeling is dat de jongeren zullen worden ingeschakeld bij het uitvoeren van de diverse beheerswerken. Op die manier wil het project de jonge delinquenten stimuleren om met anderen samen te werken, regels te aanvaarden, verantwoordelijkheid te nemen en respect te tonen voor mens en natuur.

i Stichting Limburgs Landschap vzw,
St.-Katharinaplein 10 bus 27,
3500 Hasselt,
Tel. & Fax. 011/24.21.57.

Onderzoeksprogramma biotechnologie

Wat zijn de maatschappelijke gevolgen van moderne biotechnologie? Om dat te weten te

komen lanceert het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie (VIB) een onderzoeksprogramma dat open staat voor onderzoekers en onderzoeksgroepen uit Vlaamse universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstellingen, studiediensten, organisaties en het Vlaamse biotechnologische bedrijfsleven.

Het VIB wil de maatschappelijke dialoog over biotechnologie bevorderen, vandaar ook dat het de bedoeling is van dit onderzoeksproject om nieuwe methoden of instrumenten te ontwikkelen die gebruikt kunnen worden in de maatschappelijke dialoog over biotechnologie. Heel belang-

rijk is ook dat het onderzoeksproject de resultaten vertaalt in een begrijpelijke

taal, dat kan bijvoorbeeld in de vorm van brochures, de organisatie van meetings, workshops of mediagerichte activiteiten. De projectvoorstellen moeten worden ingediend voor eind juli '98 en zullen worden beoordeeld door een wetenschappelijke raad met internationale experts.

i Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie,
René Custers, Rijvisschestraat
118 bus 1, 9052 Zwijnaarde,
Tel. 09/244.66.11.,
Fax. 09/244.66.10.,
rene.custers@vib.be

PROCTER & GAMBLE
kwaliteitsprodukten
gemaakt met zorg
voor het milieu

Milieubeleidsverklaring van Procter & Gamble

Procter & Gamble vervaardigt hoogwaardige producten die beantwoorden aan de wensen van de consumenten.

Daarbij worden de volgende milieubeleidslijnen gevolgd :

- Producten en verpakkingen moeten veilig zijn voor de consument en het leefmilieu.
- Hierbij wordt het effect op het milieu zoveel mogelijk beperkt of voorkomen, zowel bij vormgeving, productie, distributie, gebruik en afvalverwerking.
- Bestaande milieuwetgeving wordt gerespecteerd en onderzoek wordt gedaan naar mogelijkheden om verder te gaan dan wat de wet voorschrijft.
- De uitvoering van het milieubeleid wordt voortdurend gecontroleerd en op vooruitgang geëvalueerd.
- Informatie over de milieuimpact van producten en verpakkingen wordt verspreid binnen en buiten het bedrijf.
- Het milieubeleid is geïntegreerd in de verantwoordelijkheid van elke werknemer.
- Het milieubeleid wordt ondersteund door een aangepaste organisatie, de nodige middelen en werkprogramma's.

**Dit milieubeleid geldt voor alle producten
van Procter & Gamble :**

**o.a. Ariel • Dash • Dreft • Lenor • Vizir • Mr. Proper
Viakal • Pampers • Always • Demak'Up • Tempo
Pantene • Vicks • Pétrole Hahn • Oil of Olaz
Head & Shoulders • Camay**

CAMPAGNE

Bouwlobby voert druk op
Vlaamse regering op

14

Aanleg nieuwe wegen is nefast voor onze economie

Eric Grietens van de Stedenbouwwacht: "Laat het nu toch eens duidelijk zijn dat de aanleg van nieuwe wegen onze economie niet aanzwengelt én ook het fileprobleem niet oplost. Ons antwoord op de lobby van de wegenbouwers is dan ook simpel: Oprassen jongens".

Het gaat niet goed met de aanleg van nieuwe wegen in Vlaanderen. Althans wanneer we de Vlaamse Vereniging van Aannemers en de Vlaamse Confederatie voor de Bouw mogen geloven. Beide drukkingsgroepen stonden onlangs aan de klaagmuur en verketterden de Vlaamse regering omdat die 'maar' één miljard extra van het begrotingsoverschot wil investeren in nieuwe infrastructuur. Volgens beide federaties zijn openbare werken nochtans hét middel om de werkloosheid te bestrijden en de economie te stimuleren. Door de betere bereikbaarheid zouden bovendien meer bedrijven willen investeren in Vlaanderen en kan het file-probleem verminderen. Geloven wie kan...

Voor Erik Grietens van de Stedenbouwwacht is het evenwel zeer twijfelachtig of de aanleg van nieuwe autowegen de werkgelegenheid inderdaad zal stimuleren: "Uit verschillende internationale onderzoeken is gebleken dat overheidsgeld voor verkeersinfrastructuur geen meetbare meerwaarde oplevert voor de tewerkstelling. Door meer wegen aan te leggen, is het zelfs zo dat grote bedrijven een grotere markt kunnen bereiken en de kleinere, meer lokale bedrijven, kapot concurreren". Nochtans zijn het precies die kleinere bedrijven waar de meeste werkgelegenheid wordt gecreëerd. Het is dan ook veel zinvoller om te investeren in een kennis- en innovatie-economie die op termijn probeert concurrentieel te blijven door zichzelf permanent te vernieuwen. De vraag of de miljarden die worden geïnvesteerd in openbare werken niet veel méér banen kunnen opleveren als ze anders worden gebruikt, wordt vrijwel nooit gesteld.

Maar de aanleg van nieuwe wegen is ook, en vooral, nefast voor het milieu en de omgeving. "Naast de voor de hand liggende gevolgen zoals versnippering van landschappen, toenemende luchtvervuiling en geluidshinder, trekken nieuwe wegen ook

Nieuwe autosnelweg naar Zaventem?

Krijgt de luchthaventerminal van Zaventem binnenkort aansluiting op een nieuwe autosnelweg? De kans dat de nationale luchthaven rechtstreeks aangesloten wordt op de E40 en de E19 is alvast vrij groot. Deze nieuwe stukjes autostrade zijn evenwel problematisch omdat ze relatief dichtbevolkte gebieden dwars doormidden gaan snijden. Bovendien lost een nieuwe autosnelweg naar Zaventem niks op, over enkele jaren zit de verkeerssituatie er gegarandeerd opnieuw in de knoop. Erik Grietens: "Zelfs met die twee nieuwe toegangen zal men de verwachte explosieve toename van het aantal passagiers voor Zaventem niet kunnen verwerken. De enige goede en duurzame oplossing bestaat erin dat er een betere spoorontsluiting van de luchthaven wordt gecreëerd. Met de trein naar het vliegtuig. Het is makkelijk én leuk".

nieuw verkeer aan. Omdat men denkt sneller en vlotter te kunnen rijden, wordt meer autoverkeer aangetrokken en maakt men verplaatsingen die vroeger niet gemaakt werden", zegt Erik Grietens. "Voor de aanpak van het fileprobleem heeft de aanleg van nieuwe wegen dus een averechts effect. De eerste jaren zal het verkeersprobleem misschien lichtjes verbeteren, op langere termijn zal de verkeersknoop alleen maar groter worden".

Tweede viaduct van Vilvoorde?

Om te weten welke nieuwe wegeninfrastructuur er ons in Vlaanderen nog te wachten staat, moeten we een blik werpen op het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). "Positief aan het Structuurplan is dat voor de eerste keer duidelijk op papier werd gezet dat de aanleg van nieuwe wegen geen oplossing is om de verkeersknoop op te lossen", vindt Erik Grietens. "Heel wat wegen die op het verlanglijstje van plaatselijke politici stonden, zijn dan ook gesneuveld. Zo wordt er geen A19 aangelegd tussen Veurne en Ieper en werd voor de zgn. AX ter ontsluiting van de haven van Zeebrugge een alternatief uitgewerkt dat de West-Vlaamse polders zal ontzien". Ook de doortrekking van de A2 Lummen-Leuven is, ondanks hevig protest van de 'betonboeren', niet opgenomen in het hoofdwegenet van het Structuurplan. Door de autowegenlobby werd deze doortrekking aanzien als een aanzet voor een volledig nieuwe autostrade van Leuven naar Gent, over Mechelen.

Geen grote ring rond Antwerpen

Desondanks zijn toch een aantal nieuwe infrastructuurwerken opgenomen, zij het dan als afwerking van 'ontbrekende schakels' in het wegennet. Zo wil men de verkeersproblemen in en rond Antwerpen oplossen door de kleine ring rond de stad te sluiten. Volgens de huidige plannen zou deze echter door het internationaal beschermde vogelrichtlijngebied van de 'Blokkeerdijk' lopen. Om de Schelde over te steken wil men bovendien een enorme brug aanleggen, een soort tweede viaduct van Vilvoorde zeg maar. Het spreekt voor zich dat de woonwijken Dam en het Eilandje op die manier af te rekenen zullen krijgen met een sterk toenemende geluidshinder én dat de woonkwaliteit hier heus niet zal verbeteren.

De sluiting van de kleine ring wordt voorgesteld als een voorlopig alternatief voor de grote ring rond de stad. Erik Grietens huilt bij de idee van een grote ring rond Antwerpen: "Die grote ring zou ronduit nefast zijn voor natuur, landbouw, landschap en wonen rond Antwerpen. De meeste onderdelen van die grote ring zijn dan wel niet opgenomen in de bindende bepalingen van het Structuurplan, en kunnen dus ook niet aangelegd worden, het stuk tussen Merksem en Wommelgem wil men wel realiseren. Maar dit deel kan echter pas worden aangelegd nadat alle 'alternatieven uitputtend worden benut'. De vraag is natuurlijk wat men daaronder verstaat. Voor ons betekent dit in de eerste plaats de uitbouw van een voorstedelijk openbaar vervoersnetwerk, gekoppeld aan het invoeren van maatregelen zoals rekeningrijden of toeritdosering om de huidige kleine ring te ontlasten".

Gevaar niet geweken

Naast die hoofdwegen staan ook een hele reeks lokale wegen op de, vaak gemeentelijke, agenda. Ook hier beginnen we met het goede nieuws. Op de recente herzieningen van de gewestplannen worden, op basis van de doelstellingen van het Structuurplan, een hele reeks omleidings- en ringwegen geschrapt. En daar is de

Geen weg langs de Zuid-Willemsvaart

Een gelijkaardig dossier is dat van de N78 in Maasmechelen. Deze weg loopt nu vanaf de autostrade, door het centrum, in de richting van het voormalige mijnterrein. "Maar de gemeente wil op dit mijnterrein een grote investeerder aantrekken en wil daarom tegen elke prijs een nieuwe ontsluitingsweg aanleggen langs de rand van de gemeente naast de Zuid-Willemsvaart", schetst Erik Grietens. "Maar het gebied langs de Zuid-Willemsvaart is een prachtig stukje open ruimte dat nu evenwel verloren dreigt te gaan. Toch kunnen ook hier de bestaande wegen de mogelijke verkeersproblemen perfect oplossen. Vooreerst ligt er al een alternatieve route naar het mijnterrein, waardoor verkeersoverlast in de dorpskern kan vermeden worden. Bovendien wordt met een goed uitgevoerde doortocht van de N78 door de gemeente, een nieuwe omleidingsweg helemaal overbodig".

Stedenbouwwacht best wel tevreden mee. Erik Grietens: "Bij de opmaak van de gewestplannen werd nogal kwistig omgesproongen met het inkleuren van reservatiestroken voor nieuwe wegen. Die schrappingen zijn een goede zaak voor het milieu, heel wat open ruimtes worden op die manier van versnippering gespaard".

Maar dat betekent niet dat het gevaar is geweken. Vaak is de politieke en economische druk op lokaal en regionaal vlak om extra-wegen aan te leggen, zeer groot. Eén van die voorbeelden is de N19 Kasterlee-Geel. "Men wil de bestaande expresweg vanuit Turnhout doortrekken tot in Geel, parallel met de bestaande gewestweg", aldus Erik Grietens. "De voordelen van deze nieuwe weg zijn onduidelijk, de nadelen zijn overduidelijk. Deze expresweg is geldverslindend, zal waardevolle natuurgebieden aantasten en beschermde landschappen doormidden snijden". Nochtans kan de bestaande gewestweg, mits een paar kleine aanpassingen, perfect de verkeersstroom opvangen. Erik Grietens: "Het vermoeden is dan ook groot dat de voorstanders deze nieuwe weg vooral willen aanleggen om de terreinen tussen de nieuwe en de bestaande weg te gelde te maken als KMO- of andere economisch interessante zones".

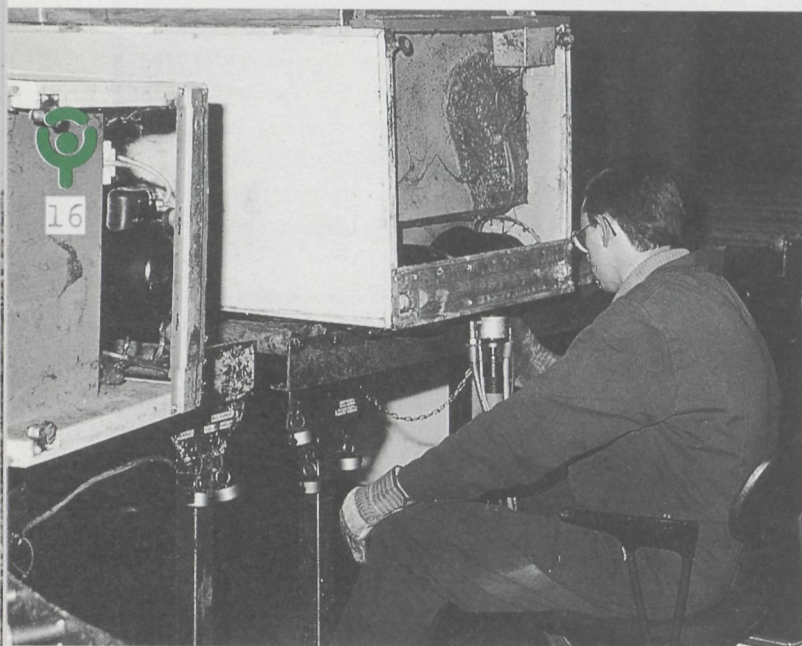
Bus en trein zijn leuker...

Alles wijst erop dat we ook de komende jaren nog een aanzienlijke toename van het autoverkeer kunnen verwachten. "Dit verkeersprobleem proberen op te lossen met de aanleg van nieuwe wegen, zal het probleem alleen maar groter maken", waarschuwt Erik Grietens. "Om het verkeersprobleem duurzaam op te lossen moet in de eerste plaats werk gemaakt worden van een verbetering van de alternatieven voor het autoverkeer". Voor de Stedenbouwwacht is het cruciaal dat werk wordt gemaakt van de uitbouw van voorstedelijke openbaar-vervoersnetwerken, in de eerste plaats rond Brussel en Antwerpen. Maar ook op lokaal vlak zijn er heel wat mogelijkheden om het autoverkeer af te remmen. Gemeenten kunnen werk maken van vlotte fiets- en voetgangersverbindingen, veilige schoolomgevingen, autoluwe buurten, ... "Fundamenteel blijft echter dat de hardnekkige automobiliteit van de doorsnee Vlaming moet worden 'bijgestuurd'", besluit Stedenbouwwachtcoördinator Erik Grietens. "Zolang dat niet gebeurt, blijft het dweilen met de kraan open".

Ook in een opgelapte koelkast blijft een biertje heerlijk fris...

Terugnameplicht wit- en bruingoed doet af

Op 17 december van vorig jaar werd door de Vlaamse regering het ontwerp van het Vlaamse Reglement inzake Afvalvoorkoming en -Beheer (Vlarea) goedgekeurd. In dat Vlarea wordt ondermeer bepaald dat het vanaf 1 juli '99 verboden is bruin- of witgoed of resten hiervan te verwijderen zonder dat voorafgaandelijk enige bewerking plaatsvond gericht op de gehele of gedeeltelijke recycling. De producenten en invoerders van o.m. koelkasten, wasmachines en TV-toestellen worden dus verplicht om de door hen geproduceerde apparaten bij afdanking terug te nemen. Milieurama bracht een aantal actoren rond de tafel en wilde wel eens weten hoe zij zich als betrokken partij voorbereiden op de terugnameplicht...

Stel, uw koelkast vertikt het na enkele jaren puike dienst op een blauwe maandag gewoon om nog verder dienst te doen. Echt helemaal kapot is het ding niet, neen, de deur weigert gewoon om fatsoenlijk te sluiten. En een koelkast die niet sluit... In veel gevallen vliegt zo'n min of meer defecte koelkast gewoon het huis uit om plaats te maken voor een gloednieuw exemplaar. "En op die manier komen veel van die apparaten eigenlijk nodeloos op de afvalberg terecht", steekt BBL-beleidsmedewerker Jo Bultynck van wal. "Daar zou die aanvaardingsplicht wat moeten aan doen. Producenten van onder anderen wit- en bruingoed zullen worden verplicht om defecte apparaten terug te nemen".

Voor Bond Beter Leefmilieu is de aanvaardingsplicht dan ook een essentiële stap om de kringloop van grondstoffen te sluiten. Jo Bultynck: "De druk die ontstaat bij het terugnemen van afgedankte apparaten zal producenten en invoerders ertoe aanzetten om meer preventief te gaan ontwerpen en produceren, anders gezegd, men zal ervoor zorgen dat hun apparaten minder snel op de afvalberg terecht komen". De achterliggende gedachte van die producentenverantwoordelijkheid is dat een financiële medeverantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de producenten bij de verwerking van hun producten in de afvalfase een prikkel is om het productontwerp te verbeteren, de recuperatie van defecte apparaten te bevorderen en vanzelfsprekend ook die verwerkingskosten zo laag mogelijk te houden én in de productprijs te internaliseren.

Groene marketing?

Het spreekt voor zich dat in de realisatie van deze terugnameplicht voor wit- en bruingoed een cruciale rol is weggelegd voor de producenten ervan. Neem nu Philips, één van de marktleiders die al geruime tijd aandringt op een sluitend terugnamesysteem. Blufpoker om de concurrentie zand in de ogen te strooien of een oprechte milieubekommernis? "Voor ons is die terugnameplicht zeker geen noodzakelijk kwaad", weerlegt Herman L'Ecluse van Philips Lighting de kritiek als zou de Nederlandse electronicagigant de terugnameplicht alleen gebruiken als instrument binnen een 'groene marketing': "Philips heeft reeds langer dan vandaag een stevige milieureputatie, dat blijkt bijvoorbeeld uit onze inspanningen inzake eco-design.

Ook de terugnameplicht is voor ons een belangrijke uitdaging die we niet uit de weg willen gaan. Maar we vinden wel dat er nood is aan een degelijke wetgeving die alle producenten, invoerders en verdelers van wit- en bruingoed ertoe moet aanzetten gelijkmatige inspanningen te leveren". Geen oneerlijke concurrentie dus. Bovendien wijst Philips ook op het gevaar van een verschillende wetgeving in de diverse regio's van de Europese Unie. Philips-milieudeskundige Rob Geeraerts: "Het kan niet dat we in Vlaanderen werk maken van een verregaande terugnameplicht en dat de wetgeving in pakweg Wallonië of Frankrijk veel soepeler is. Wanneer een producent hier in Vlaanderen verplicht is om een defecte wasmachine of tv-toestel terug te nemen, dan is het nogal duidelijk dat dit enkele kilometers verder net zo moet zijn. En die

afvalverwerkers massaal investeren

BBL-beleidsmedewerker Jo Bultynck (r) voelt wel wat voor de terugnameplicht inzake wit- en bruingoed: "Een ideale manier om duurzame ontwikkeling een heel concrete invulling te geven".

afstemming op Europees vlak laat voorlopig nog op zich wachten".

Kringloopcentra repareren

Er mag in eerste instantie dan al een belangrijke taak weggelegd zijn voor de producenten van wit- en bruingoed, in het Vlarea is ook voorzien dat eindverkopers, tussenhandelaars, producenten, invoerders en gemeenten voor het scheiden van het wit- en bruingoed een beroep kunnen doen op kringloopcentra. "De kringloopcentra in Vlaanderen zitten nog steeds in de lift en bouwden de voorbije jaren al aardig wat expertise op op vlak van selectie, reparatie en het opnieuw aan de man brengen van bijvoorbeeld meubelen of textiel. We zijn ervan overtuigd dat we momenteel voldoende georganiseerd en gekwalificeerd zijn om ook het ingezamelde wit- en bruingoed te kunnen selecteren en repareren", vertelt Filip Lenders, coördinator van de Koepel van Vlaamse Kringloopcentra. Momenteel wordt tussen kringloopcentra en de sector van het wit- en bruingoed druk onderhandeld over de manier waarop kan worden samengewerkt. "Er zou bijvoorbeeld een belangrijke rol kunnen weggelegd zijn voor de kringloopcentra op vlak van tussentijdse opslag", meent Filip Lenders. "We zouden de binnengebrachte huishoudtoestellen kunnen selecteren op herbruikbaarheid en meteen al de eerste herstellingen aanbrengen. Van hieruit kunnen de herbruikbare toestellen naar een reparatiewerkplaats gebracht worden en kunnen de niet-herbruikbare toestellen naar specifieke verwerkingsinstallaties vervoerd worden". Volgens Lenders is het bovendien niet zo zeker dat een Europees beleid terzake soelaas zal brengen zoals door Rob

Geeraerts van Philips daarnet was gesuggereerd: "Het huidige Vlaamse beleid op vlak van producthergebruik steekt goed in elkaar en het valt nog maar af te wachten of het Europees beleid even goed zal zijn".

TV met kortsluiting?

Kringloopcentra zagen enkele jaren geleden het levenslicht als een mogelijkheid om de strijd tegen de langdurige werkloosheid en voor een beter leefmilieu hand in hand te laten gaan. Mensen die om één of andere reden al een tijdje buiten het reguliere arbeidscircuit vallen, krijgen de kans om zich binnen een opleiding in een kringloopcentrum bij te scholen met het oog op een job in het normale arbeidscircuit. Of hoe arbeid en milieu elkaar eigenlijk toch wel wonderwel kunnen aanvullen. Toch waarschuwen Rob Geeraerts en Herman L'Ecluse van Philips ook voor een aantal risico's: "De reparatie van een kleurentelevisie is vanzelfsprekend niet te vergelijken met het opknappen van een salon. De reparatie van het ingezamelde wit- en bruingoed is vaak zeer specifiek en het is nog maar de vraag of de kringloopcentra over voldoende gekwalificeerd personeel beschikken om die apparaten voldoende op te knappen. Je kan nooit uitsluiten dat er geen fouten worden gemaakt bij de reparatie. Maar stel dat zo'n gerepareerd tv-toestel dat opnieuw wordt verkocht om één of andere reden bijvoorbeeld implodeert of een kortsluiting veroorzaakt. Wie is daarvoor dan verantwoordelijk? Is dat de oorspronkelijke fabrikant van het apparaat? Of is dat het kringloopcentrum dat het toestel repareerde?".

Filip Lenders van de Koepel van Vlaamse Kringloopcentra onderkent alvast het probleem: "We realiseren ons maar al te goed dat deze productaansprakelijkheid de komende maanden ongetwijfeld nog aanleiding zal zijn voor stevige discussies. Toch hopen we dat we, net als ook in Nederland is gelukt, een aantal 'leefregels' zullen kunnen opstellen waar zowel de producenten als de kringloopcentra zich zullen aan houden. Het zou bovendien niet realistisch zijn om er vanuit te gaan dat de Vlaamse kringloopcentra alle reparaties kunnen gaan doen. Wasmachines en koelkasten bijvoorbeeld zijn voor ons nu eenmaal beter behandelbaar dan een hightech-tv. Ik denk dat het in eerste instantie vooral die minder gecompliceerde reparaties zijn die in een kringloopcentrum kunnen worden opgeknapt".

Afvalverwerkers springen in de dans

Het spreekt voor zich dat het niet alleen de kringloopcentra zijn die brood zien in een invoering van de terugnameplicht voor, bijvoorbeeld, wit- en bruingoed. Ook een aantal andere grootschalige afvalverwerkingsbedrijven en -consortia die zich de voorbije jaren uitdrukkelijk manifesteerden op de markt van de industriële afvalverwerking, ruiken hun kans. Zo is er bijvoorbeeld de Watco-groep die maar wat graag zo snel mogelijk zou starten met de

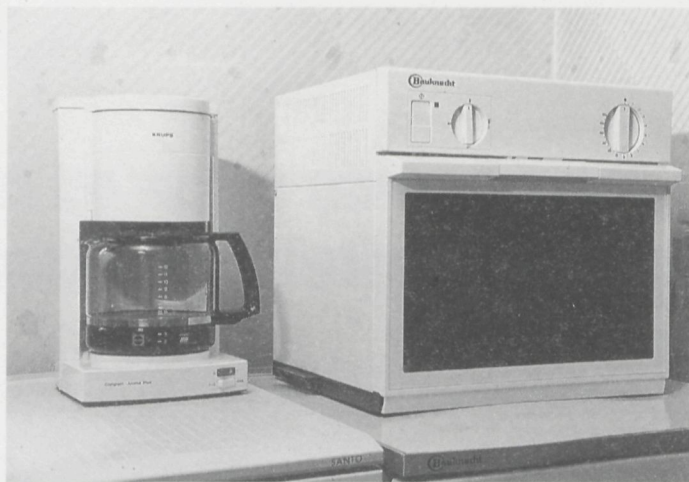
uitbating van een 'milieupark' in de Gentse kanaalzone en waar ook de verwerking van wit- en bruingoed ook een belangrijk deel van de activiteiten zou moeten uitmaken. En ook de Vlaamse Maatschappij voor Afvalrecuperatie (VLAR) plant een aantal initiatieven. Jos Artois van VLAR: "Vanaf 1 juli '99 zal de aanvaardingsplicht voor wit- en bruingoed worden ingevoerd. VLAR anticipeert hierop door in juni van dit jaar een installatie voor de ontmanteling van wit- en bruingoed op te starten. De installatie zal worden uitgebaat door Apparec nv, een nieuwe vennootschap waarin VLAR en van Gansewinkel elk de helft van de aandelen hebben. De samenwerking met van Gansewinkel maakt het mogelijk de ervaring met het ontmantelen van wit- en bruingoed in Nederland te integreren. Het bedrijf baat in Eindhoven een gelijkaardige installatie uit".

CFK's aftappen

VLAR staat alvast volledig achter de bepalingen van het Vlarea en zal meewerken aan de scheiding tussen herbruikbaar en niet-herbruikbaar. De concrete modaliteiten hiervoor moeten volgens Jos Artois worden vastgelegd in een milieubeleidsvereenkomst: "De scheiding van het wit- en bruingoed kan gebeuren in samenwerking met de kringloopcentra in specifieke ontmantelingsinstallaties. Maar we moeten alleszins garanderen dat de verwerking op een milieuvriendelijke manier gebeurt. Uit koelkasten en diepvriezers moet de CFK-houdende vloeistof worden afgetapt en het PUR-schuim moet worden afgezogen. De CFK's die vrijkomen, moeten op een milieuveilige manier afgescheiden worden uit de afgezogen lucht".

De tendens dat enkele grootschalige afvalverwerkers zich nu ook gaan inlaten met de verwerking van witgoed en bruingoed, wordt door de producenten op de voet gevolgd. Rob Geeraerts van Philips: "Op zich is dit logisch, want in de toekomst gaat het hier over een grote markt en dus economische groeikansen. Wel moeten we opletten dat er geen al te grote versnippering komt, want dit zou een rem betekenen op de ontwikkeling van optimale recyclagetechnieken. Bovendien moeten we zorgen voor een goede samenwerking tussen producenten en verwerkers voor de beste invulling van de terugnameplicht". Een idee die ook grotendeels door Jos Artois van VLAR wordt gedeeld: "VLAR streeft uitdrukkelijk naar een samenwerking met de producenten en andere

Vroeger waren ze bij defect gegarandeerd grut voor de schroothandelaar. Binnenkort worden ze zoveel mogelijk opgelapt. Maar wees gerust, uw koffie zal aan smaak niet inboeten.

betrokken actoren. In Vlaanderen is er plaats voor enkele installaties om wit- en bruingoed te ontmantelen".

Aan de slag...

Blijft tenslotte de vraag hoe de consument zal reageren op deze nieuwe evolutie in de sector van het wit- en bruingoed. De trend is momenteel dat de levensduur van elektronische apparaten steeds korter wordt. Filip Lenders: "Althans de technische levensduur want de economische levensduur blijft vrij constant. Maar de technische levensduur wordt dus korter doordat producenten geneigd zijn om duurzame materialen te vervangen door kunststof die sneller scheurt en slijt, door te werken met modules die in hun geheel, en dus eigenlijk niet, moeten vervangen worden. Dit zijn zaken die in de ontwerpfase zitten en daar met een productbeleid moeten aangepakt worden. Maar daarnaast zijn reparaties vaak te duur, zijn de onderdelen niet meer beschikbaar of wordt de consument vooral aangezet om nieuwe snufjes in huis te halen. En dat zijn zaken die in de gebruiksfase moeten beïnvloed worden". BBL-beleidsmedewerker Jo Bultynck is het daarmee eens: "Technologische productverandering en invloeden vanuit de marketing en reclame kunnen producten voortijdig doen verouderen. Zo werd in de jaren na 1960 bij wasmachines een sterke

De reparatie van wit- en bruingoed is vaak zeer specifiek en vergt gekwalificeerd personeel. Kringloopcentra kunnen zich alvast voorbereiden op wat extra-werk. Zij krijgen binnenkort vooral de wat minder gecompliceerde herstellingen onder de neus geschoven.

Rob Geeraerts en Herman L'Ecluse van Philips: "Wij hebben al langer dan vandaag een stevige milieureputatie. Voor ons is de terugnameplicht zeker geen noodzakelijk kwaad".

daling van de bezitsduur vastgesteld, en die had natuurlijk alles te maken met de introductie van de automatische wasmachine. Vandaag de dag is die trend nog meer manifest aanwezig". Voor BBL is het dan ook meer dan ooit noodzakelijk dat de terugnameplicht snel en degelijk wordt ingevoerd. "Je kan dat marktmechanisme nu eenmaal niet zomaar wegcijferen. Maar je kan er wél voor zorgen dat zoveel mogelijk grondstoffen worden gerecupereerd en niet langer worden gedumpt terwijl ze eigenlijk nog perfect bruikbaar zijn. Deze terugnameplicht is eigenlijk een prima kans om de vaak abstracte term 'duurzame ontwikkeling' een heel concrete invulling te geven", besluit Jo Bultynck.

Philips introduceert nieuwe TL-lamp

TL-lampen mogen in België niet zomaar met het wekelijks huisvuil worden meegegeven. Dat was één van de redenen voor Philips om te werken aan de ontwikkeling van een nieuwe lamp, de 'TL'D Super 80 New Generation-lamp'. Bedoeling is de milieuhinder tot een absoluut minimum te beperken.

Bij de ontwikkeling van deze nieuwe lamp was het de bedoeling van Philips om het fabricageproces van de nieuwe TL-lamp in die mate aan te passen dat de lamp na gebruik kan worden ontmanteld in zuivere componenten. Eens de kapotte lamp bij het Philips-recyclagebedrijf aankomt, wordt die daar op een zeer verregaande manier ontmanteld. Eerst worden de metalen gescheiden, vervolgens wordt de lamp 'uitgeblazen' zodat alleen nog glas overblijft. Bij dat uitblazen van de lamp is het mogelijk om kwik af te zonderen uit het gas en dan de fluorescentiepoeders te zuiveren zodat deze zelfs terug voor lampen kunnen worden gebruikt. Zo kan tot 98% van de materialen hoogwaardig worden gerecycled. De 2% die dan nog overblijft zijn lijmresten en kleine metalen componenten. Alle lampen van de Super 80-reeks worden gemaakt volgens dit nieuwe procédé. Vanaf de productie in mei '97 wordt dit ook aangegeven in de lampstempel: onder 'New Generation' wordt er 'Recyclable' geplaatst.

Advertentie

samen
pakken
we het
afval aan

VLAR voert het Vlaamse Afvalstoffenbeleid uit en ondersteunt ten volle de bepalingen van VLAREA. Wit- en bruingoed dient gescheiden te worden in herbruikbare en niet-herbruikbare apparatuur. Niet-herbruikbaar wit- en bruingoed dient in een vergunde, milieuverantwoorde inrichting ontdaan te worden van schadelijke componenten en gedemonteerd te worden in verschillende recycleerbare fracties.

VLAR garandeert de milieuverantwoorde bewerking van niet herbruikbaar wit- en bruingoed in haar ontmantelingsinstallatie in Tisselt. Hier worden toestellen ontdaan van schadelijke stoffen en vermalen, waarna de verschillende fracties gescheiden worden afgevoerd voor verdere verwerking en recyclage.

VLAR verwerkt jaarlijks zo'n 600.000 ton selectief ingezamelde afvalfracties op een ecologisch en economisch verantwoorde manier. Naast wit- en bruingoed gaat het om papier, glas, PMD, GFT- en groenafval, banden, grofval en restafval. Hiermee levert VLAR een belangrijke bijdrage aan de uitvoering van het Vlaamse Afvalstoffenbeleid.

VLAR nv • Dijle 17 a • B-2800 MECHELEN • Tel (015)28 80 00

DE MILIEUBIBLIOTHEEK VAN BBL

De milieubibliotheek is open elke maandag van 9 tot 12 en van 14 tot 17 uur. Op dinsdag enkel op afspraak. Je kan er meer dan 13.000 boeken en tijdschriften inkijken, er wordt echter niets uitgeleend. Beperkte documentatieaanvragen worden opgestuurd tegen 5 frank per copie.

De boeken en rapporten die hier worden voorgesteld, zijn gewoonlijk niet bij de Bond Beter Leefmilieu te verkrijgen. Ze zijn wel te bekijken in onze uitgebreide milieubibliotheek. Nagenoeg alle Nederlandse uitgaven kan je bestellen bij MilieuBoek, Postbus 18169, NL-1001 ZB Amsterdam, Tel. 00.31.20.624.49.89. MilieuBoek heeft een Belgisch rekeningnummer.

Publicatielijsten rond bepaalde thema's kan je steeds aanvragen bij de bibliotheek.

Naar een rationele kringloop voor het water: mogelijke acties voor huishoudens

Dialog - Werkgroep technologie, Leuven, tel. 016/29.47.28, 1998, 77 p., 350 fr.

Het interessante aan deze brochure is dat ze diverse informatie combineert die direct toepasbaar is in het huishouden. Zo kan je er zowel terecht voor waterbesparing als benutting van regenwater, kleinschalige waterzuivering en preventie van waterverontreiniging. Dat laatste gaat over het gebruik van was- en reinigingsmiddelen.

Maatregelen voor geluidhinder op recreatieterreinen: een literatuuronderzoek

C.M. Goossen en F. Langers, DLO-Staring Centrum, Wageningen, tel. 00.31.317.474.200., 1997, 90 p., ISSN 0927-4499.

Via literatuuronderzoek werden de effecten van geluidshinder op recreanten in kaart gebracht. Op basis hiervan zijn per recreatieactiviteit richtlijnen voor geluidsniveau te onderscheiden. De meest effectieve maatregelen om geluid te beperken zijn lokale maatregelen aan de bron en maatregelen in de overdracht van lawaai. De studie kadert in de behoefte aan normen voor geluidshinder bij het toepassen van het compensatiebeginsel bij grootschalige openbare recreatievoorzieningen.

Taking responsibility: metal mining, people and the environment een literatuuronderzoek

Vereniging Milieudefensie, Amsterdam, tel. 00.31.20.622.13.66, 1997, 53 p., 25 gulden (excl. verz.), Engelse versie.

Weinig rapporten besteden aandacht aan de milieueffecten en sociale gevolgen van mijnbouw. Milieuproblemen in de sector gaan nauw samen met de geliberaliseerde markt, waarbij mijnondernemingen profiteren van de minder strenge milieureglementering in vele derdewereldlanden. Milieudefensie stelt een strategie voor, die lokale bewoners over de hele wereld de mogelijkheid moet geven om de milieuproblemen ten gevolge van mijnbouw te reduceren. Met tal van praktijkvoorbeelden.

Apples, oranges and the environment: prioritizing environmental measures on the basis of their cost-effectiveness

Jan Paul van Soest, Hein Sas en Gerrit de Wit, Centrum voor Energiebesparing en schone technologie, Delft, tel. 00.31.15.2.150.150, 1998, 22 p., Engels

Deze brochure biedt praktische richtlijnen voor het kiezen van prioriteiten binnen het milieubeleid van een onderneming. Budgettaire beperkingen, beleidsdoelen en concrete problemen bij toepassingen, maken het stellen van prioriteiten immers verplicht. De brochure biedt tevens een handleiding voor het wegen van milieumeetmethoden, teneinde de juiste prioriteiten te kunnen stellen. De auteurs hebben al heel wat ervaring opgedaan op dat vlak, zodat deze brochure als een boeiende samenvatting van hun huidige kennis kan beschouwd worden.

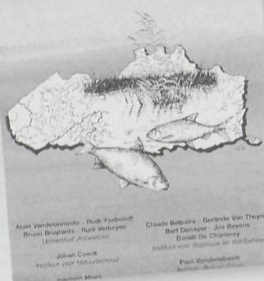
Publicaties van de Vlaamse overheid '98

Administratie kanselarij en voorlichting, Brussel, tel. 02/507.49.42, 1998, 240 p., 120 fr overmaken op rek.nr. 091-2201002-04 van Afdeling communicatie en ontvangst, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel, ook te raadplegen in gemeenten en bibliotheken.

Jaarlijkse gids die een overzicht geeft van de recente en minder recente publicaties uitgegeven door de Vlaamse gemeenschap. Vooral het departement leefmilieu en infrastructuur weerhoudt onze aandacht. Ook de uitgaven van de Vlaamse openbare instellingen zoals GOM, OVAM, VITO, VMM, VLM e.d. kan je terugvinden.

Atlas van de Vlaamse beek- en riviervissen

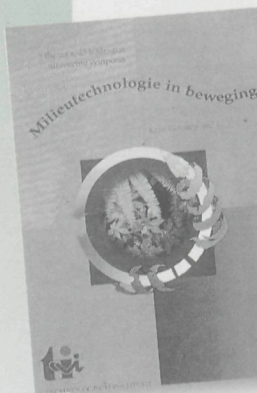
Atlas van de Vlaamse Beek- en Riviervissen

WEL vzw, Wijnegem, tel. 03/353.72.53, 1998, 303 p., 1450 fr (+160 fr verz.), 1150 fr voor leden WEL.

Dit naslagwerk vormt een uitzondering op de leemte aan literatuur over onze Vlaamse vissen. Het borduurt verder op een eerste naslagwerk 'De vissen van onze Vlaamse beken en rivieren', dat meer dan 10 jaar geleden uitkwam. Diverse Vlaamse visserijspecialisten werkten twee jaar met de resultaten van een vissenstudie van 1995, om de huidige toestand te kunnen vergelijken met die van 15 jaar geleden. De atlas bestaat uit een inleiding over de gevolgen van de methodiek, een overzicht van de visfauna, de ecologie en de verspreiding van de soorten. Het boek bevat voorts de visstand van de grote rivieren, een rode lijst en gepast visbeheer voor de toekomst.

Milieutechnologie in beweging

Redactie Krist Gernaey, Technologisch instituut vzw, Ingenieurshuis K.VIV, Antwerpen, tel. 03/216.09.96, 1997, 415 p., ISBN 90-76019-02-9, boekhandel.

Aan de hand van vijf thema's i.v.m. milieutechnologie, selecteerde de redacteur 25 bijdragen uit recente symposia van het Technologisch instituut. De thema's zijn water, bodem en lucht, evolutie van de milieutechnologie en allerlei. Elk van de auteurs is expert op zijn gebied zodat deze uitgave heel wat direct bruikbare informatie bevat, gestaafd op een wetenschappelijk gefundeerde onderbouw.

Mina-plan 2: het Vlaams milieubeleidsplan 1997-2001

AMINAL, Brussel, tel. 02/553.80.57, 1997, 256 p., ISBN 90-403-0079-8, 300 fr., boekhandel. Van dit plan bestaat tevens een samenvattende brochure van 32 p., gratis aan te vragen.

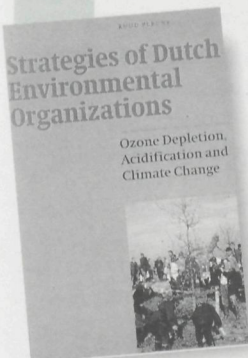
Het milieubeleidsplan 1997-2001 beschrijft hoe het milieubeleid van de Vlaamse regering er zal uitzien, wat de hoofdlijnen van dit beleid zijn en hoe deze de volgende vijf jaar worden uitgewerkt. Het Vlaams milieubeleidsplan is op zijn beurt het kader voor de provinciale en de gemeentelijke milieubeleidsplannen. De milieuthematiek werd thematisch ingedeeld, waarbij voor elk thema acties uitgewerkt werden.

Tiger status report

WWF International, bij het Wereld Natuur Fonds, Brussel, tel. 02/340.09.99, 1998, 46 p., 50 fr, Engelse versie.

Dit rapport geeft een overzicht van de toestand van de tijger wereldwijd op dit moment. De bedreigingen van de verschillende ondersoorten werden in kaart gebracht. Het grootste deel van deze publicatie is gewijd aan de mogelijke praktische oplossingen voor de bedreiging van de tijger en de evaluatie van de WWF-maatregelen.

Strategies of Dutch environmental organizations: ozone depletion, acidification and climate change

Ruud Pleune, International Books uitgeverij Jan van Arkel, Utrecht, 1997, 187 p., ISBN 90-5727-016-1; 49,50 gulden, boekhandel, Engels

De auteur onderzoekt in dit boek de strategieën van vijf Nederlandse milieu-organisaties, en hun campagnes i.v.m. luchtverontreiniging. De strategieën zijn aangepast aan de manier waarop de maatschappij de problematiek van vermindering van de ozonlaag, verzuring en klimaatsveranderingen ziet. Bijgevolg lopen de rollen van de vijf organisaties soms door elkaar: het is niet zo dat elke groep zijn eigen rol speelt. Het boek biedt niet alleen inzicht in de milieustrategieën van deze Nederlandse verenigingen, maar de conclusies kunnen wereldwijd gelden.

BBL-BIB NU OOK TE VINDEN OP INTERNET!

Vanaf nu kan je rondneuzen in onze bibliotheek zonder van je luie stoel op te staan. Uiteraard heb je een PC en een aansluiting op Internet nodig, alhoewel je internet ook kan raadplegen in de meeste openbare bibliotheken.

Dankzij EMIS, het Energie en Milieu InformatieSysteem voor het Vlaamse gewest, kan je nu ook de BBL-bibliotheek op het Internet doorkruisen via het adres

http://www.vito.be/emis/bond_bl/bib.html

Indien je bepaalde boeken wil raadplegen, zal je toch nog een bezoekje aan onze bibliotheek moeten brengen. Noteer het rubrieknummer en het boeknummer en kom langs op maandag of dinsdag. Beperkte documentatievragen kunnen opgestuurd worden. Veel surfplezier!

Natuurbeheer en -ontwikkeling

H.J.R. Lenders, R.S.E.W. Leuven, e.a., uitgeverij Boom, Amsterdam, verspreid door Denis & C°, 1997, 347 p., ISBN 90-5352-102-X, 1250 fr., boekhandel.

Verschenen in de reeks handboeken van uitgeverij Boom, vormt dit een standaardwerk rond natuurbeheer- en ontwikkeling. Het beschrijft de nieuwe ideeën rond natuurbescherming, die leiden naar een offensievere houding en naar meer verweving van functies. Vertrekpunt vormen de milieuproblemen waarmee de natuur te kampen heeft. Dan komen visies aan bod om deze problemen aan te pakken. Vooral de beschrijving van natuur en landschap en de theorieën waarop het moderne natuurbeheer gebaseerd zijn komen uitgebreid in de kijker. Daarnaast de huidige Nederlandse wetgeving en het maken van strategische keuzes. Een overzicht van natuurbeheerstechnieken volgt als slot.

Inzamelmethoden voor papier en karton, glas, plastic, metaal en drankkartons: resultaten van het IOK-proefproject

Geert Bogaert, in opdracht van OVAM, Mechelen, tel. 015/284.145 voor meer info, 1997, 396 p., 550 fr, te bestellen per fax 015/20.32.75

Het rapport beschrijft de resultaten van een interessant proefproject, waarbij o.m. 1.200 inwoners uit het werkingsgebied van de intercommunale IOK bevestigd werden. De bevestiging hield verband met een huis-aan-huis inzameling van de droge recycleerbare fractie, waarbij vier ophaalvarianten getest werden. Van hieruit volgen conclusies en beleidsaanbevelingen voor de selectieve inzameling in heel Vlaanderen.

Internationaal en Europees natuurbeschermingsrecht

Geert Van Hoorick, Intersentia rechtswetenschappen, Antwerpen, tel. 03/680.15.50., 1997, 404 p., ISBN 90-5095-019-1, 2450 fr, boekhandel.

Dit juridisch werk behandelt de verdragen, de Europese verordeningen en richtlijnen en hun toepassing in België én Nederland. Het boek richt zich ook tot niet-juristen waarvoor het eerste deel omtrent het juridisch kader wordt geschetst. Daarna komen de internationale verdragen omtrent de bescherming van het Afrikaans wild, de vogelbescherming, de bescherming van zeezoogdieren, Antarctica, Ramsarverdrag, de verdragen van Parijs, Washington en Bonn aan de beurt, alsook de regionale verdragen en de conferentie van Rio de Janeiro van 1992. Tot slot de Europese vogelrichtlijn, de habitatrichtlijn, de verordeningen omtrent dieren- en plantenhandel en de link met het landbouwbeleid. Interessant vanwege de commentaren van de auteur op de wetteksten.

Leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

AROHM, afd. Stedenbouwkundige vergunningen, Brussel, tel. 02/553.83.34, 1998, 56 p

Brochure die de wetgeving behandelt omtrent de bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten van minimaal 5 are. Als instrument is er enerzijds de heffing als afschrikking en als sanctie en anderzijds de subsidie als positieve stimulans. Het hergebruiken van deze onbenutte ruimten is een belangrijke opgave. Op experimentele basis is men al enkele jaren geleden gestart met het subsidiëren van vernieuwingsprojecten. Dergelijke projecten vinden in deze brochure een plaatsje.

Martine Langen

21

22

Vroeg of laat nemen we allemaal wel eens ons boeltje op om te verhuizen... Of je nu zelf van optrekje verandert of je verhuist op kantoor, ook hier kan je aandacht besteden aan het milieu. Verrast? Toch kan je bijvoorbeeld vrij makkelijk rekening houden met een aantal milieuaspecten wanneer je uitkijkt naar een nieuwe woonst of kantoor. Of bij het verlaten van je oude pand kan je bijvoorbeeld heel wat doen om afval te sparen. Hetzelfde geldt wanneer je je nieuwe gebouw betreft. Verhuizen op een milieuvriendelijke manier, het is eenvoudiger als je denkt...

“ Verhuizen is meer dan opruimen

Op zoek naar een milieuvriendelijke w of kantoor

Dat mobiliteit en bereikbaarheid van doen hebben met de kwaliteit van onze leefomgeving is vrij duidelijk. Let er dan ook om te beginnen op dat je nieuwe pand goed bereikbaar is met het openbaar vervoer. Een kantoorruimte die makkelijk bereikbaar is met het openbaar vervoer opent perspectieven voor personeel en bezoekers. Niet alleen is reizen met het openbaar vervoer makkelijk, vaak komen werknemers die kiezen voor openbaar vervoer ook een stuk meer ontspannen op het werk aan dan collega's die urenlang nerveus stonden aan te schuiven in één of andere file. Je kan als werkgever ook een aangepaste reiskostenvergoeding aanbieden aan je personeel. Voor die werknemers die gebruik maken van de fiets, kan je bovendien zorgen voor een goede fietsenstalling en voor douche- en omkleedmogelijkheden. Maar een goede bereikbaarheid voor het openbaar vervoer geldt niet alleen voor kantoren. Ook wanneer je eigen flat of huis makkelijk te bereiken is met het openbaar vervoer, is dat aardig meegenomen. Zeg nu zelf, met de bus of de tram of de trein naar je werkplaats of favoriete vrijetijdsbesteding is aardig meegenomen...

Wonen onder de schouw

Het spreekt voor zich dat overdreven omgevingslawaaï de leefkwaliteit van een woning sterk kan verminderen. Ga je toch in een 'luidruchtige' buurt wonen, dan kan je je woning of kantoor isoleren tegen geluidsoverlast. Gevelisolatie en dubbele beglazing bijvoorbeeld werken geluidsdempend. Als je twijfelt, laat dan geluidsmetingen uitvoeren binnen het gebouw. Je kan best ook eens een kijkje nemen op het bestemmingsplan van de omgeving waar je gaat wonen. Is er in je buurt een bedrijven-terrein of een nieuwe weg gepland, dan weet je vooraf al waaraan je toe bent. Pols eens bij het gemeentebestuur wat de plannen precies zijn en of er nu al klachten zijn in de buurt. Sommige gemeenten hebben bovendien een gemeentelijk struc-

tuurplan opgemaakt waaruit je veelal ook heel wat kan opmaken voor de toekomst.

Dat er in Vlaanderen al lang geen plaats meer is om voor iedereen een groot perceel grond zonder hinder te voorzien, is duidelijk. Vandaar dat bewoning in de stad dan ook steeds meer zal worden aangemoedigd, ten koste van het wonen op het platteland. Uiteraard zal er nog altijd ruimte zijn om te wonen in de dorpskernen op het platteland, de verweving van de woonfunctie met andere functies zal dus stijgen. Verweving OK, maar de leefkwaliteit moet altijd gewaarborgd blijven. Ga dus niet wonen onder de schouw van een verbrandingsoven maar kies voor een omgeving met wat groen. Ook bedrijven moeten in die zin hun verantwoordelijkheid nemen en de hinder zoveel mogelijk minimaliseren.

Ga na of je met je kantoor zelf een milieuvergunning nodig hebt. Kantoren zullen meestal gelegen zijn in de stedelijke omgeving. Ook hier kan je letten op de mogelijke hinder voor de omgeving. Beschikt je bedrijf over een luchtverversingsinstallatie, let dan bijvoorbeeld op de plaats van het aanzuigpunt. Dat is van het grootste belang voor het binnenluchtklimaat. Ook thuis of op kantoor kan je rekening houden met het ruimtegebruik en de kamers of kantoren zo multifunctioneel mogelijk inrichten. Zo is het bijzonder interessant wanneer je de indeling van het pand kan wijzigen. Een kantoorruimte met flexibele wanden opent in die zin bijvoorbeeld heel wat perspectieven.

Waar zit de zon?

En dan is er uiteraard de verwarming en verlichting. Als je van plan bent om binnenkort te verhuizen, doe je er goed aan om ook hieraan de nodige aandacht te besteden. Door een verregaande energiebesparing kan je, zowel thuis als op kantoor, immers heel wat geld uitsparen. Reken de noodzakelijke investeringen in energiebesparing wel mee in je verhuishudget, want die kunnen vaak snel oplopen. Al betalen ze zich op termijn meer dan behoorlijk terug... Een eerste aandachtspunt bij een 'energieverlichting' van je huis of kantoor is de oriëntatie van het gebouw. Wanneer valt het meeste zonlicht binnen? Dat is immers nog steeds de meest

imen en uitladen..."

ke woonst

efficiënte én goedkoopste verwarmingsbron. Hoe zit het met de ventilatie en de verlichting? Wat zijn de energetische eigenschappen van muren, dak en ramen?

Voor de verwarming van het gebouw verdient warmtekrachtkoppeling steeds de voorkeur op het stoken met aardgas. Maar, aardgas is wel milieuvriendelijker dan het stoken met stookolie. Elektrische verwarming scoort op milieuvlak het minst goed. Probeer steeds gebruik te maken van een verwarmingsketel van het type hoog rendement. Wat warmwaterverbruik betreft, kunnen doorstroombegrenzers flink wat warm water, dus ook energie, uitsparen. En een goede isolatie van het gebouw levert uiteraard ook heel wat energiebesparing op. Dubbel glas geeft het grootste effect, gevolgd door spouwmuurisolatie en dakisolatie. Zijn er mogelijkheden voor zonne-energie dan moet je die zeker inschakelen.

Donkere toiletten...

Ook de verlichting van je huis of kantoorruimte speelt een belangrijke rol. Een eerste regel is dat de hoeveelheid verlichting die je gebruikt in relatie moet staan met de behoefte. Probeer in eerste instantie zoveel mogelijk gebruik te maken van het invalende daglicht en plaats in de gangen geen al te sterke lichtbronnen. Vaak is dat niet nodig. Dat is het meestal wel in kantoren, al kan een systeem van bewegingssensoren of tijdschakelaars er hier voor zorgen dat het licht niet onnodig brandt. Vooral in toiletten en vergaderplaatsen is dat belangrijk. Gebruik zoveel mogelijk TLD-lampen en armaturen met een spiegellende binnenkant en breng in bestaande armaturen spiegels aan. Denk eraan dat defecte TLD-lampen bij het klein chemisch afval thuishoren.

Schoonmaken doe je best overdag!

Wanneer je op zoek bent naar een nieuwe woonst of kantoor, is het evenzeer aangewezen om ook de bouwmaterialen eens onder de loep te nemen. Deze zijn vooral belangrijk voor de kwaliteit van de binnenlucht. Bouwmaterialen zoals spaanplaat kunnen formaldehyde afgeven en dat werkt prikkelend op de longen. Zorg er ook voor dat je absolute zekerheid hebt dat in het gebouw geen asbest werd gebruikt. Los van het milieuhygiënische risico dat aan asbest vasthangt, kunnen ook de kosten voor een eventuele verwijdering van asbest heel hoog oplopen. Ga evenzeer na of er schadelijke houtverduurzamingsmiddelen, bijvoorbeeld PCP, werden gebruikt. Kies voor het eigen onderhoud voor verven, houtverduurzaming en reinigingsmiddelen die milieuvriendelijker zijn. Werk je met een schoonmaakbedrijf op kantoor, dan kan je vooraf goeie afspraken maken. Juiste dosering, ook van milieusparende schoonmaakmiddelen, is een must. Gebruik zo mogelijk grootverpakkingen en laat de schoonmaak bij voorkeur overdag doen, want dat spaart energie.

Wat met die oude PC?

Verhuizen betekent ook dat je dingen achterlaat. Gooi bij het verlaten van je oude woonst niet alle materialen en overbodige artikelen zomaar achteloos in een container. Verder gebruiken van oude materialen geniet de voorkeur. Je kan ze natuurlijk ook tweedehands verkopen of ze aanbieden in een kringloopwinkel. Gaat dat niet, zamel ze dan selectief in voor recyclage. Geef ook geen asbesthoudende oude vloerbekleding mee met een container. Heb je op kantoor nog een reeks oude computers staan waarmee je niet weet wat aanvangen? Je kan die makkelijk inleveren bij gespecialiseerde kringloopcentra die ze achteraf aan scholen ter beschikking stellen. Verhuizen gaat veelal ook samen met het afdanken van 'oud' meubilair. Vraag je eerst toch even af of dat echt noodzakelijk is. Opfrissen van meubilair of een andere opstelling ervan kan vaak ook wel 'vernieuwend' zijn.

Verhuisdoos met statiegeld...

En tenslotte is er de verhuisactiviteit zelf. Er zijn tal van gespecialiseerde verhuisfirma's die je de kans geven om na een paar dagen al je intrek te nemen in je nieuwe kantoor of woonst. Kies alvast voor een verhuisbedrijf uit de buurt, zo vermijd je dat er tientallen onnodige kilometers worden afgelegd. Milieu-aspecten zijn hier verder van belang voor de verhuisdozen. Verhuisdozen met statiegeld genieten de voorkeur... Alvast veel plezier met de verhuis!

Martin Langen

advertentie

SPYPDONKHOEVE...

- ♣ "een andere vakantie" in de Netevallei
- ♣ gastenkamer met ontbijt
- ♣ verblijf op de boerderij voor 1 à 4 pers.
- ♣ kamperen, max. 3 tenten of caravans
- ♣ logeren op zolder
- ♣ rustig gelegen in geklasseerd landschap "vallei van de steenkensbeek"
- ♣ kleinschalig zelfvoorzienend bio-bedrijf
- ♣ wandel- en fietsmogelijkheden
- ♣ een paardenstalling
- ♣ ook een studio te huur voor 1 persoon, vast verblijf

inl.

Dirk Bolsens en Nicole Stas 016/69.67.87
Linieweg 2
2235 Houtvenne

Vervuilde verbrandingsovens moeten onherroepelijk dicht. De lokale actiecomités tegen afvalverbranding lieten er op 18 april geen twijfel over bestaan. Zelfs de regen kon de vastberadenheid van de betogers niet drukken.

Foto: Strifan Van Hal

Actiecomités betogen tegen afvalverbranding in Sint-Niklaas

'Afvalovens hebben al meer slachtoffers gemaakt dan de affaire Dutroux'

Ruim vierhonderd mensen stapten op zaterdag 18 april door de straten van Sint-Niklaas om de sluiting van de Vlaamse afvalverbrandingsovens te eisen. Tot de betoging was opgeroepen door Bond Beter Leefmilieu (BBL), de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM) en tal van plaatselijke actiecomités tegen de verbrandingsovens. Het was een bonte stoet, gewapend met gasmaskers en spandoeken. De betogers droegen doodkisten mee. Een theaterkoe was getooid met slo-gans tegen dioxinevervuiling in hoefemelk. De eisen van de betogers werden eerder op de week toegelicht tijdens een persconferentie bij BBL. Daar werd een heus 'tienpuntenprogramma tegen het verbrandingsbeleid' gelanceerd. Voor de lokale comités en de nationale milieubeweging staat het volgende in ieder geval als een paal boven water. Huishoudelijke afvalovens die de woonomgeving in Wilrijk, Sint-Niklaas, Houthalen en Lokeren jarenlang verontreinigd hebben, moeten dicht (blijven). Nieuwe installaties in Drogenbos, de Antwerpse Kempen en de Gentse kanaalzone kunnen niet. Deze regio's kampen immers met een ernstige achtergrondbelasting van andere verontreinigingsbronnen. Ook de sluiting van de bestaande ziekenhuisverbrandingsovens van Tienen en Willebroeck kan niet langer uitblijven. Ook werd gevraagd dat de overheid zich zou verontschuldigen voor de slachtoffers van het jarenlange gedoogbeleid voor afvalovens. Afvalovens hebben al meer slachtoffers gemaakt dan de affaire Dutroux. Daarom moet er een grootschalig onderzoek komen naar de gezondheidseffecten van de verbranding voor de omwonenden van alle ovens, ook voor deze die al gesloten zijn. Sluitstuk van het tienpuntenprogramma vormt de vraag voor de oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie over afvalverbranding. BBL-beleidsmedewerker Bart Martens: "In deze

tijden van zogenaamde nieuwe politieke cultuur is het belangrijk dat de politici ook eens de hand in eigen boezem steken. Verder zou het parlement ook wel eens mogen nagaan hoe de afvalintercommunes jarenlang de administratie om de tuin hebben geleid en pv's verticaal lieten klasseren. Deze kennis is nuttig als start van een nieuw afvalbeleid".

Dergelijk vernieuwend beleid moet duidelijk meer prioriteit geven aan het voorkomen van afvalstoffen. Dit vergt een bijsturing van Fost Plus, het systeem met de blauwe zakken voor plastic flessen en tetrabrikjes, dat eerder het wegwerpgedrag stimuleert dan afremt. De overheid moet tevens dringend op zoek gaan naar nieuwe afvalverwijderingstechnieken. Immers, bij de klassieke roosterovens blijft achteraf nog steeds 25 tot 30 procent van het afval over, hoewel er in het buitenland tal van nieuwe technieken bestaan. Toch is OVAM hierin blijkbaar niet geïnteresseerd. Bart Martens: "Wij pleiten alvast voor de bouw op grote schaal van mechanische scheidingsinstallaties die uit het afval alles recupereren wat als grondstof nog herbruikbaar is. Dat verlaagt de nog te verwerken restfractie. Om die te verbranden moet de overheid overigens uitkijken naar de best beschikbare technieken, zoals pyrolyse". Pyrolyse komt neer op de verassing van afval in een zuurstofloze omgeving.

En hoe moet het nu verder? "Positief is dat er in de periode voorafgaand aan de betoging een coalitie tussen al de actieclubs en BBL ontstond. Het tienpuntenprogramma vormt ons bindmiddel. We zullen al deze mensen geregeld rond de tafel samenbrengen en een gezamenlijke strategie tot uitvoering brengen. Je hoort nog van ons", besluit Bart Martens.

Danny Jacobs

foto: Nicolas Maerlinck

Gent is de enige grote Vlaamse stad waar in de onmiddellijke omgeving geen stadsbos ligt. Een ludiek actie in de Vinderhoutse bossen stelde die lacune andermaal aan de kaak.

'Koppel Gentse stadsbosmensen en Melse Koekoeken als primeur'

15.000 deelnemers aan Dag van de Aarde 1998

"Pas op! Ze zijn een beetje zenuwachtig en schuw want ze hebben hun oorspronkelijke biotoop nog nooit gezien", vertelt een lakonieke Frank Maes van de Actiegroep Bourgoyen Ossemeersen terwijl hij het eerste koppeltje stadsbosmensen uitzet in de Vinderhoutse bossen nabij Gent. Een ludieke actie die moest aantonen dat Gent dringend behoefte heeft aan een stadsbos en dat het bos voor de doorsnee Gentenaar een ietwat vreemde biotoop is. Gent is immers de enige grote Vlaamse stad waar in de onmiddellijke omgeving geen stadsbos ligt. Daar lijkt verandering in te komen. Uit een studie van de Vlaamse Bosbouwvereniging en de Gentse Universiteit blijkt dat er in de Gentse regio twee gebieden in aanmerking komen voor een stadsbos: de Vinderhoutse bossen en de Zwijnaardse kastelensite.

Eén ding staat alvast als een paal boven water. Er is in Gent een tekort van 2.807 hectaren openbaar groen om aan de normale behoefte van 100 vierkante meter bos per inwoner te voldoen. "Ecologisch verantwoorde bosuitbreiding is dan ook een eerste eis op deze dag van de Aarde", klinkt het bij BBL-beleidsmedewerker Johan Vandewalle. "Vlaanderen kent een bebossingsindex van amper 8 procent, in Wallonië bedraagt deze 30 procent van de totale oppervlakte". Maar is er hoop. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen voorziet in 10.000 hectaren meer bos in Vlaanderen. Bovendien wil de Vlaamse overheid tijdelijk 10.000 hectaren landbouwgronden laten bebossen: ondanks de royale subsidies die worden voorzien, loopt de landbouwsector hier toch niet echt warm voor. In 1997 werden slechts 175 ha landbouwgronden bebost. "Zo zijn we nog wel een tijdje bezig om de doelstellingen inzake meer bos te halen", aldus Vandewalle.

Bomen

in en uit het bos

Daarom is het in Vlaanderen van belang ook de nadruk te leggen op bomen buiten de zogenaamde aaneengesloten bossen. Denk maar aan bomen in lanen, dreven, parken, knotwilgen, holle wegen en tal van andere landschapselementen. Paul Stryckers van de Bossenwerkgroep van Natuurreservaten vzw: "We leven in

een vertuinde samenleving. Waarom dan ook niet een paar bomen in de tuin de kans geven om groot te worden? En dan nog niet gesproken van de bomen in de straat". Tot slot stond op Dag van de Aarde het duurzaam houtgebruik in de kijker. Overheden werden opgeroepen over te schakelen op het FSC-gelabeld hout, afkomstig uit sociaal rechtvaardig en ecologisch beheerde bossen. In West-Vlaanderen toonden de kringloopcentra van Roeselare en Brugge verder aan dat houten tweedehandsmeubels, veelal na een flinke oplapbeurt, een nieuw leven tegemoet kunnen gaan.

Met al deze activiteiten sloot Bond Beter Leefmilieu (BBL) zich voor de achtste maal aan bij de wereldwijde Dag van de Aarde. Als koepel van ruim 120 Vlaamse milieuverenigingen, wou BBL tonen op welke terreinen deze organisaties actief zijn. Tientallen natuur- en milieuverenigingen uit meer dan 100 gemeenten zorgden opnieuw voor een goed gevuld programma dat ruim 15.000 deelnemers op de been bracht. De ons goedgezinde weergoden (behalve in de provincie Limburg) droegen hier alvast hun steentje toe bij. Hoogtepunten van deze editie waren de 'Melse koekoekendag' die in de gelijknamige gemeente meer dan 1.000 mensen bekoorde. In het Buggenhoutbos verkenden ruim 900 deelnemers de uitzonderlijke fauna en flora. (DJ)

MiNa-Raad buigt zich over overwegingstekst voorraadbeheer

Het ontwerp kadert nog in de uitvoering van de programmatie 1997 van de Raad. Daarin werd het thema voorraadbeheer in opvolging van het advies over het milieubeleidsplan expliciet opgenomen. Het statuut 'overwegingstekst' houdt in dat de nota louter intern gebruikt zal worden. De tekst zal namelijk dienen als kader om relevante dossiers die door de MiNaRaad zullen worden behandeld, te toetsen aan overwegingen inzake voorraadbeheer. De tekst is dan ook een eerste aanzet voor de visievorming van de Raad zelf op het vlak van voorraadbeheer. Aansluitend wordt er gewerkt aan een studiedocument, dat dienst zal doen als een informatieve memorie van toelichting.

Meer dan grondstoffenbeheer

Met een samenhangend voorraadbeheer bedoelt men het rationeel gebruik van eindige hulpbronnen, zoals fossiele brandstoffen, ertsen, ruimte, biodiversiteit en hernieuwbare hulpbronnen zoals water en biomassa. Het is duidelijk dat 'milieuvorraad' daarbij heel ruim gedefinieerd wordt. In die zin gaat voorraadbeheer veel verder dan grondstoffenbeheer. Concreet gaat het hier wel om grondstoffenbesparing maar ook om het sluiten van kringlopen, omschakeling naar hernieuwbare energievormen en beheersing van kwalitatieve ontwaarding van hulpbronnen. Belangrijk is dat daarbij het verdelingsvraagstuk centraal staat. Voorraadbeheer geeft namelijk aan welke omvang én kwaliteit van voorraden van natuurlijke hulpbronnen nodig is om het milieu duurzaam over te dragen aan de volgende generaties. Maar ook de mondiale verdeling is cruciaal: voorraadbeheer moet gericht zijn op een meer rechtvaardige verdeling van de milieugebruiksruimte.

Afwentelingseffecten

Cruciaal voor een duurzaam voorraadbeheer is dat afwentelingseffecten van het gebruik van één voorraad op andere voorraden vermeden moet worden. Wat verstaat men onder afwentelingseffecten? Enkele voorbeelden kunnen dit illustreren. De winning van ertsen uit steeds laagwaardiger ertslagen legt een toenemend beslag op de voorraad energie. Het

uitbreiden van vernieuwbare voorraden zoals hout en biomassa kan leiden tot een toenemend beslag op de voorraad ruimte en een afname van de biodiversiteit. Energie, ruimte en biodiversiteit worden ook wel 'sleutelvoorraden' genoemd, omdat de afwentelingsprocessen doorgaans op deze voorraden gericht zijn.

Voorraadbeheer tracht het ecologisch draagvlak in stand te houden, m.a.w., tracht te vermijden dat de functies van het natuurlijk systeem teloor gaan door een te grote druk van het maatschappelijk-economisch systeem. Het gaat hier om drie belangrijke functies. Bronfuncties leveren eindige en vernieuwbare milieuvorraden. Kaderfuncties bieden milieuvorraden aan die vooral ondersteunend en regulerend werken zoals de atmosfeer, bodem, ruimte, biodiversiteit en ecosystemen. Een derde functie, namelijk de opvangfuncties, nemen afvalstoffen op. Door het gebruik van een voorraad in relatie te zien met de afwentelingseffecten op andere voorraden, erkent men de kwetsbare samenhang tussen die verschillende hoofdfuncties van het natuurlijk systeem. Voorraadbeheer kan dan ook gezien worden als een beleidsconcept om de algemene uitgangspunten van duurzame ontwikkeling in concrete beleidsvelden te integreren. Bovendien kan dit concept ook als een kapstok fungeren voor een meer geïntegreerde benadering van de tot nu toe vaak geïsoleerde behandelde beleidsterreinen.

We denken hier bijvoorbeeld aan energiebeleid, ruimtelijke ordening, natuurbehoud, waterbeheer- en voorziening, natuurlijke rijkdommen en landbouw. Maar ook beleidsvelden die onrechtstreeks van belang zijn voor voorraadbeheer, zoals beleid inzake openbare werken, infrastructuur en vervoer, afvalpreventie en recyclagebeleid.

Toetskader

Als toetskader voor het beleid zet de overwegingstekst per voorraadtype de criteria op een rijtje die moeten gelden voor het duurzaam gebruik van de milieuvorraden. Zo moet bijvoorbeeld de kwaliteit van de voorraad gericht zijn op de meest kwetsbare functies en op het garanderen van gezondheid. Afval- en energiestromen, versnippering en ruimtebeslag moeten geminimaliseerd worden bij ontginning en gebruik van de voorraden. Dit zijn slechts enkele basiscriteria ter illustratie van het toetskader.

De volgende stappen zullen er nu in bestaan om een invulling te geven aan indicatoren, normstelling en in te zetten instrumentarium. Dat zal echter moeten gebeuren aan de hand van concrete toetsing aan specifieke dossiers. Een aantal gevalstudies, zoals Integraal waterbeheer, Rationeel EnergieGebruik (REG) en Hout-milieukeur kunnen daarvoor dit jaar in aanmerking komen.

Saar Van Hauwermeiren

Continent op drijf...

Gaat Antarctica kopje onder?

28

Het gaat niet goed met het laatste continent.

Antarctica mag dan al de schatkamer van onze aarde zijn, het zuidpoolgebied kreeg de voorbije decennia rake klappen. Recent nog raakte bekend dat ergens in februari of maart een gigantisch stuk ijs van 40 bij 5 kilometer is afgebroken. En dat is niet de eerste keer, in '95 nog brak een ijskap van 77 bij 37 kilometer los van de zuidpool. De voorbije 50 jaar is het op Antarctica bovendien maar liefst 2,5° warmer geworden. Gaat Antarctica definitief kopje onder? Of loopt het allemaal zo'n vaart niet?

Je hoeft er heus niet geweest te zijn om te weten dat Antarctica tot de verbeelding spreekt. Het gebied waar legendarische ontdekkingsreizigers zoals Scott, Amundsen of de Gerlache geschiedenis schreven, wordt beschouwd als het laatste stuk ongerept natuurschoon op onze aardbol. Onder anderen pinguïns, walvissen, zehonden, inktvissen en albatrossen vinden er al eeuwenlang een prima onderkomen. Maar Antarctica is ook van levensbelang voor het globale ecosysteem op onze aarde. Niet alleen als essentiële voedingsbodem voor het leven van planten en vissen in andere oceanen, ook als een soort 'koudwaterreservoir' dat een tegengewicht biedt voor de warme temperatuurstromingen elders op aarde. De ijskap van Antarctica bevat bovendien 90% van al het zoetwater op aarde en vormt dus een sleutelfactor in het niveau van de zeeën. Precies die ongerepte zuiverheid van het zuidpoolcontinent maakt het gebied ook extra kwetsbaar. Nergens anders

ter wereld is de schadelijke invloed van milieuverontreiniging zo zichtbaar als aan de polen, lang voordat op andere plaatsen op aarde de impact van een gelijkaardige vervuiling kan worden ingeschat.

Niets aan de hand?

Wetenschappers van het British Antarctic Survey (BAS) stelden in maart '94 voor het eerst met heldere bewijzen vast dat de temperatuur op Antarctica sinds 1947 met maar liefst 2,5°C was gestegen. Een jaar later liet het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), een VN-onderzoeksinstituut dat de impact van de klimaatveranderingen op aarde onderzoekt, weten dat die temperatuurstijging in verband moet worden gebracht met de verhoogde uitstoot van koolstofdioxiden. Eensgezindheid onder wetenschappers? Daarvan is weinig te merken. Nog steeds wordt er hevig gebakkeleid of de temperatuurstijging op aarde nu wel of niet te maken heeft met menselijke activiteit.

Ook naar aanleiding van het recent losbreken van een nieuw stuk zuidpoolijs lieten wetenschappers zich opnieuw van hun beste kant zien. "Dat er ijs aan de rand van een ijskap afbreekt, is op zich geen abnormaal verschijnsel", nuanceert professor Marc De Batist van de Universiteit Gent. "In een periode van duizenden jaren breken voortdurend massa's af en groeit weer ijs aan. Daarnaast zijn er pas de voorbije decennia gedetailleerde waarnemingen per satelliet. Dus kunnen we de betekenis van zo'n losgeslagen ijsschotsen eigenlijk nog niet helemaal inschatten".

Wetenschappers van het British Antarctic Survey (BAS) vinden dan weer dat het loskomen van ijsplaten aan de zuidpool wel degelijk reden is voor ongerustheid. Meer zelfs, ze zijn ervan overtuigd dat het langzaam afbrokkelen van de ijsplaten op termijn zelfs een destabiliserende invloed kan hebben op een derde van de zuidpool. Dr. John King van het BAS waarschuwt alvast voor de gevolgen: "Vast staat dat de stijging van de temperaturen nog nooit zo snel is gegaan en dat bij het afbreken van de volledige ijsplaat van West-Antarctica de eilandstaatjes in de Pacific, de Caraïben en de Indische Oceaan direct in hun bestaan worden bedreigd".

Zeewier raakt aangetast

Ook Greenpeace waarschuwt al langer voor de risico's van een temperatuurstijging op aarde. Vorig jaar nog organiseerde de milieuorganisatie een wetenschappelijke expeditie naar het zuidpoolgebied en werd het verder losbreken van de ijskap voorspeld. "Er mag dan al geen wetenschappelijke consensus bestaan over de oorzaak van die waargenomen temperatuurstijging, de gevolgen zijn toch klaar en duidelijk", vindt Bernard Huberlant van Greenpeace België. "Er is immers ook het fenomeen van de 'positieve feedback'. Dat betekent dat door het verlies aan zee-ijs ook de capaciteit van de oceaan om

Vlaamse chemiesector wil vrije markt voor elektriciteitsproductie

Het is duidelijk dat Kyoto leeft. Ook bij de industrie wordt er nagegaan hoe ze het toekomstig beleid kunnen anticiperen. Meer nog, de Vlaamse chemiefederatie SIREV is vragende partij voor doorzichtige prijzen van warmtekrachtkoppeling. De techniek waarbij de vrijgekomen warmte bij elektriciteitsopwekking ook door het bedrijf kan worden benut. Maar de markt van de warmtekrachtkoppeling wordt momenteel afgeschermd door het feitelijke monopolie van elektriciteitsproducenten die vooral geïnteresseerd zijn in centraal vermogen. De Vlaamse chemiesector pleit dan ook voor een vrije markt op vlak van elektriciteitsproductie en voor het wegwerken van de huidige anomalieën in de tarieven.

warmte op te nemen, vermindert. Daardoor gaat er nog meer ijs smelten en gaat het zeeniveau nog verder stijgen". Bovendien kampt Antarctica met een aantal specifieke problemen die, gezien het wegsmelten van belangrijke stukken ijs, zich extra laten gevoelen. Het evenwicht in de voedselketen is er bijzonder kwetsbaar en elke wijziging kan nefast zijn voor het leven van bepaalde soorten. "Wetenschappers stelden evenwel vast dat het fytoplankton en zeewier wordt aangetast door de warmere temperatuur van het water", vertelt Bernard Huberlant van Greenpeace. "Dat betekent dat ook walvissen, pinguïns of zehonden bijvoorbeeld, die vooral van dat soort voedsel leven, in hun voortbestaan worden bedreigd". Nu al worden bepaalde soorten pinguïns met uitsterven bedreigd omdat ze, op zoek naar plankton in koudere gebieden, zelf het temperatuurverschil niet overleven. En ook recente walvisinventarisaties maakten duidelijk dat deze zoogdieren hun voedsel steeds zuidelijker, in koudere gebieden dus, moeten gaan zoeken.

Protocol sleept aan

Naast de stijging van de temperatuur in de regio, heeft Antarctica evenwel ook nog met een aantal andere, specifieke problemen te kampen. Zo werden sinds de jaren '50 nogal wat wetenschappelijke onderzoeksstations op het zuidpoolgebied neergepoot. "Bepaalde van die stations hebben stilaan de omvang van een heuse industriële site aangenomen", weet Greenpeace-medewerker Bernard Huberlant. "Vaak werken ze ook in opdracht van multinationals om na te gaan in welke mate er bepaalde grondstoffen kunnen worden ontgonnen. De voorbije decennia werden op die manier tonnen met giftige producten in de zuidpoolzeeën gedumpt of werden waardevolle habitats vernietigd". Alhoewel er in '91 een Protocol werd

Door de stijging van de temperatuur in de zuidpoolregio worden pinguïnkolonies nu al in hun voortbestaan bedreigd.

ondertekend dat de ontginning van de hulpbronnen van Antarctica verbiedt gedurende 50 jaar, gaat de verontreiniging van Antarctica toch voort. "Toen het Protocol in '91 werd goedgekeurd, verwachtte iedereen dat de implementatie daarvan slechts een formaliteit zou zijn. Maar ondertussen zijn we 7 jaar verder en hebben noch Japan, Rusland of de Verenigde Staten het verdrag ondertekend. En zolang niet alle landen het verdrag hebben geratificeerd, gebeurt er niks", aldus nog Bernard Huberlant.

Blijkt tenslotte dat ook voor Antarctica de toename van het 'ecotoerisme' een meer dan gewoon probleem vormt. "Het aantal toeristen dat Antarctica aandoet is gestegen van minder dan 1.500 begin jaren '80 tot ruim 10.000 vorig jaar. Bovendien moeten vragen worden gesteld bij de manier waarop de toeris-

ten naar Antarctica trekken. Al te vaak gebeurt dat in aftandse schepen die een aanzienlijke verontreiniging voor het broze mariene ecosysteem vormen. Ook het tegen woekerprijzen 'overvliegen' van de zuidpool neemt steeds maar toe". Vraag is dan ook waar de toekomst voor het zuidpoolgebied ligt? "Wij willen niet dat alle menselijke activiteit op Antarctica wordt gebannen", besluit Bernard Huberlant van Greenpeace. "Maar we vinden wel dat het Protocol van '91 zo snel mogelijk op internationaal vlak moet worden geïmplementeerd. Antarctica zou op die manier het statuut kunnen krijgen van een soort 'World Nature Park', waar zowel de authentieke schoonheid, het belang voor het mondiale ecosysteem als de wetenschappelijke waarde voorgoed veilig worden gesteld".

Piet Decoster

30

Zuidpoolreiziger Alain Hubert laakt Belgisch CO2-reductiebeleid:

"Genoeg gepraat. Eindelijk werk maken van concrete daden!"

In het kader van de tentoonstelling 'Het Laatste Continent' die momenteel loopt in het Brusselse Jubelpark werd een tijd geleden ook een debatje georganiseerd met een schare Belgische beleidsverantwoordelijken en de manier waarop zij de engagementen van de top van Kyoto effectief proberen in te vullen. Vooral dan met het oog op de problemen van het zuidpoolcontinent. Ook Antarctica-reiziger Alain Hubert was van de partij en gooide de politici een aantal rake vragen voor de voeten...

Zuidpoolreiziger Alain Hubert was niet mals voor de Belgische regering: "Wie de schoonheid van Antarctica heeft gezien, weet dat de situatie ernstig is. Concrete beleidsdaden zijn dringend noodzakelijk".

Na lange en moeizame onderhandelingen werd op 11 december in het Japanse Kyoto een akkoord bereikt over de aanpak van het broeikaseffect. 150 landen engageerden er zich toe om tegen de periode 2008-2012 hun uitstoot van schadelijke gassen met gemiddeld 5,2% terug te dringen in vergelijking met de situatie in '90. De beoogde vermindering verschilt van land tot land, zo engageerden de lidstaten van de Europese Unie zich tot een reductie van 8%. Na afloop van de Kyoto-conferentie waren de meningen op zijn zachtst gezegd 'verdeeld'. Staatssecretaris voor Leefmilieu Jan Peeters vindt evenwel dat het Kyotoverdrag heel wat mogelijkheden biedt én wel

degelijk een goede manier is om de CO2-uitstoot te reduceren.

"Eigenlijk is het wraakroepend dat we hier vandaag een debat organiseren over de reductie van de CO2-uitstoot middenin het 'Mekka van de autolobby' in ons land", verwees Jan Peeters kritisch naar de locatie van het debat in het Autoworld-salon. "Eén van de meest efficiënte manieren om de CO2-uitstoot in te perken is immers het terugdringen van het autoverkeer. Het is spijtig dat de autoindustrie nog al te weinig beseft dat er ook kan worden geïnvesteerd in best beschikbare technieken, bijvoorbeeld op vlak van de samenstelling van brandstoffen. Parallel daarmee moeten maximale inspanningen worden geleverd om het autogebruik te ontmoedigen én het openbaar vervoer te promoten".

Hernieuwbare energie promoten

Jan Peeters verwees, uiteraard, naar de ruime bevoegdheid van de regio's op vlak van de inperking van de CO2-uitstoot: "We proberen de gewesten ervan te overtuigen werk te maken van een CO2-reductie. Het is bemoedigend dat op Vlaamse niveau het VIREG werd opgericht dat alle acties voor een rationaal energiegebruik wil coördineren. Maar het is tegelijk ontmoedigend wanneer je merkt dat Brussels minister van Leefmilieu Gosuin administratieve moeilijkheden bij het innen van verkeersboetes inroept als argument om de verkeerssituatie in de hoofdstad niet te kunnen aanpakken". Peeters kreeg evenwel flink wat kritiek van Antarctica-reiziger Alain Hubert. Die was van mening dat de Belgische regering wel steeds haantje de voorste is om internationale verdragen inzake CO2-reductie te ratificeren, maar dat het voorlopig toch nog steeds wachten blijft op een drastisch én geïntegreerd beleid inzake CO2-reductie: "In november wordt in Buenos Aires een opvolgingsconferentie georganiseerd, misschien kan de Belgische regering in het licht daarvan eens bekend maken wat de precieze impact is van de maatregelen die in ons land worden genomen". Alain Hubert liet weten dat het voortdurende gebakkelei op internationale fora eindelijk plaats moet maken voor concrete daden: "De bevolking krijgt op die manier de indruk dat CO2-reductie een zaak is van internationale diplomatie, terwijl het eigenlijk om heel concrete maatregelen gaat. Het promoten van zonne-energie, hernieuwbare energie, openbaar vervoer... zijn stuk voor stuk heel concrete actiepunten waar ook in ons land best nog wat meer aandacht kan worden aan besteed. Het zou goed zijn mocht de Belgische regering nog vòòr de opvolgingsconferentie van Buenos Aires eens een heel concreet en duidelijk signaal geven aan de bevolking dat het dringend anders moet".

Kalender

En wat te denken van het GNOP?

De komende weken en maanden organiseert de Afdeling Natuur van AMINAL samen met Natuurreservaten vzw in de vijf Vlaamse provincies een symposium over de toekomst van het Gemeentelijk

Natuurontwikkelingsplan (GNOP). Het spreekt voor zich dat zo'n GNOP niet zomaar een document is maar een continue opvolging vergt waarbij de uitwisseling van ervaringen zeer nuttig kan zijn. Bedoeling van de symposia is alvast om een concrete leidraad te bieden aan milieumambtenaren, mandatarissen, lokale Minaraden, GNOP-begeleidingscommissies, provinciale besturen en de verantwoordelijken van de diverse natuur- en milieuverenigingen. Tijdens de provinciale symposia worden in de voormiddag enkele zeer concrete voordrachten gegeven. Na de lunchpauze worden de laarzen aangetrokken voor één of meerdere terreinbezoeken waar de theorie aan enkele voorbeelden uit de praktijk wordt getoetst.

De symposia worden georganiseerd op vrijdag 12 juni voor de provincie Antwerpen (Ecocentrum Zilvermeer te Mol), woensdag 17 juni voor West-Vlaanderen (CC Guldenberg te Wevelgem), donderdag 18 juni voor Oost-Vlaanderen (De Ghellinck te Wortegem-Petegem), maandag 22 juni voor Vlaams-Brabant (Leuven) en tenslotte op woensdag 24 juni voor Limburg (De Kardijk te Beverlo).

i **Natuurreservaten vzw**
Ward Stulens,
Kon. Ste Mariastraat 105,
1030 Brussel,
Tel. 02/245.43.00.,
Fax. 02/245.39.33., e-mail:
Ward.NR@bitserv.com

Kruiden zoeken langs veld en beemd

Nogal wat mensen zijn in deze lenteperiode gecharmeerd door de kleurrijke variatie van kruiden die je langsheen wandelpaadjes allereerste aantreft. Maar wat kan je ermee aanvangen? Wie op die vraag een antwoord wil geformuleerd krijgen, kan terecht bij de Elcker-Ik Volkshogeschool van Kessel-Lo. Die organiseert vanaf eind mei een cursusreeks rond de kruidenrijkdom. Onder leiding van een herboriste leer je hoe je kruiden beter kan leren kennen en kom je

i **Elcker-Ik Volkshogeschool**
Kon. Alberttweelaan 2,
3010 Kessel-Lo,
Tel. 016/35.05.51.,
Fax. 016/35.05.66.

ook te weten hoe je op een milieuvriendelijke manier met kruiden kan omgaan. Tenslotte leer je ook hoe je makkelijk en gezond kruidenbereidingen kan maken.

Wat betekent Kyoto voor België?

- Op dinsdag 19 mei organiseert de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) een symposium over klimaatverandering, vooral dan over de rol die het Protocol van Kyoto in dat verband kan spelen. In Kyoto werd immers een verdrag ondertekend dat o.m. bepaalt dat de Europese Unie de emissie van broeikasgasen met 8% zal verminderen tegen 2010.
- Een stevige uitdaging die beleidsmaatregelen vergt die heel ingrijpend zullen zijn voor producenten, consumenten en overheid. Of dat althans 'zouden' moeten zijn.
- De FRDO, die de federale overheid adviseert wanneer het gaat over beleidsmaatregelen die te maken hebben met duurzame ontwikkeling, wil tijdens de studiedag van 19 mei alvast eens nagaan wat de mogelijkheden en moeilijkheden zullen zijn om de

afgesproken emissiebeperkingen te realiseren. Een aantal sprekers zal er doorheen de dag zijn visie geven op de uitdagingen en de mogelijke invullingen van het Kyoto-protocol voor België. Het symposium wordt afgesloten met een debat in aanwezigheid van Prins Filip, erevoorzitter van de Raad. Het symposium wordt georganiseerd in het Paleis voor Congressen te Brussel. De deelnameprijs bedraagt 500 frank.

i **Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling,**
Wetstraat 56,
1040 Brussel,
Tel. 02/287.06.76.,
Fax. 02/280.14.27.,
e-mail: frdo.cfdd@skynet.be

Workshop kleinschalige waterzuivering

De Werkgroep Technologie van Dialoog vzw is al enkele jaren heel actief op vlak van kleinschalige waterzuivering. Op zaterdag 27 en zondag 28 juni kunnen geïnteresseerden opnieuw terecht voor een workshop omtrent de mogelijkheden van individuele waterzuiveringsinstallaties. De workshop richt zich niet alleen naar particulieren maar wil ook tuinar-

chitecten, gemeentediensten,... warm maken voor de thematiek. Tijdens zo'n workshop komen heel wat diverse thema's aan bod. Zo wordt bijvoorbeeld toegelicht welke waterzuiveringsmechanismen er bestaan, wat de vervuilingsvoorwaarden zijn, hoe het wettelijk kader in elkaar steekt, hoe percolatievelden werken en kunnen worden aangelegd,... Tijdens de workshop wordt ook een bezoek gebracht aan enkele installaties die actief zijn, de principes van biologische zuivering worden er met kleine didactische opstellingen verduidelijkt. Ben je geïnteresseerd maar ben je niet onmiddellijk een 'kraan' op vlak van waterzuivering? Geen probleem, voor de workshop is geen voorkennis van de thematiek vereist. De workshop van 27 en 28 juni wordt georganiseerd in het Trefcentrum van Lo, vlakbij Diksmuide. Deelnemen kost 4.800 frank.

i **Steunpunt Kleinschalige Waterzuivering,**
Blijde Inkomststraat 109,
3000 Leuven,
Tel. 016/29.47.28.,
Fax. 016/22.21.31.

Vlaanderen

cd - rom

VakantieWijzer

*Stel zelf uw vakantie
in Vlaanderen samen*

Volledige informatie over...

*732 musea, historische gebouwen
en monumenten*

207 evenementen

102 groene plekjes

163 recreatieve uitstapjes

1045 hotels

99 campings

24 vakantiedorpen

verkrijgbaar bij uw
cd-romhandelaar
of rechtstreeks
te bestellen bij VUMpress
tel.: 32 (0)2/481.78.31
fax: 32 (0)2/481.78.81

Vlaanderen VakantieWijzer
la Flandre à Loisir
Flandern Klipp und Klar
Flanders At Your Fingertips

een realisatie van

met de steun van

met de
medewerking van

TOERISME
VLAANDEREN